

Roma **Roma Ekalesia veize Paulo'a** **Mirihirote'e So'ağa** **Ihore Ġoe'a**

So'a 'ahi'e Paulo'a Korinto zamaġano mirihiro. Roma ekalesia zamaġano Iuda azaġa zu Iuda mene azaġa'e tiburu radiunu. So'a 'ahi zamaġano Paulo'e 'ahige ihofe'ohe: Emeġe nidu'a'e haġai sau'a azaġa. Eme Mose goro ġoe'a hegotadu ġabone mene hide'ohe, rehano Iesu mazao fie'ete'e u'ano ġabone hide'ohe. Iesu mazao fie'ete'e azaġa'e Badi'a'a duduġa rae huze'ohe. Vaze haġai sau'a u'ano, ze Badi'a mazaono'o fararo, rehano Iesu'e Badi'a zu vaze bo'aġano nema vazeġano radu Badi'a'a vaze teite bare unihiro. Iesu'a eme'e haġai sau'anono'o bohafe bufiro. Paulo'a ekalesia azaġa'e nougenouge radite'e zu nougenouge Badi'a veize gauite'e moneo zuni mirihiro.

¹ Eġe, Paulo'e Keriso Iesu tuġure vazeġa. Badi'a'a eġe huhadu apostolo vazeġano reiro, ebu Badi'a hari manoga haramoga veize avo mae ohohiro.

² Hari manoga 'adi'e Badi'a'a ane peroveta azaġa mazaono'o Buka Zaġogano mirihiro. A'e Badi'a'a irina ġoitorirote'e ġoe'a.

³ Hari manoga 'adi'e ane Ubuga moneo ġoeriro. Ani'e ahirio fureranadu Davida marigano reiro,

⁴ ebu Vine Zaḡoḡaono'o rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabodadu Badi'a'a ani'e Badi'a ubuga inaraḡa rae fureniro. Ani'e emeḡe Zuhi'a Boro, Iesu Keriso.

⁵ Ani u'ano Badi'a'a emeḡe mazao manoḡa furenadu eme'a apostolo gaḡa meiro. A'e, eme'a Iesu Keriso veize Iuda mene azaḡa nidu'a tutuzadu zeḡe zuni ani mazao fifine zu ani hegotifine ra'ohe.

⁶ Zae zuni Iuda mene azaḡa bo'aḡano Iesu Keriso mone azaḡa rae rouga veize huzirote'e azaḡano reiro.

⁷ E Roma ekalesia azaḡa nidu'a veize so'a 'ahi mirihe'ohe. Badi'a'a zae zamare'ohe ebu za'e ane mone azaḡa reifine huziro.

Badi'a emeḡe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a zae mazao manoḡa zu zama roḡeḡa zini'eno'i.

Badi'a mazao Manoḡa Tauḡi rae Reiro

⁸ Ibite geno, e Iesu keriso u'ano zae nidu'a moneo eḡe Badi'a mazao manoḡa tauḡi ra'ohe, mazaḡa zae'a fie'ete'e hariḡani'a haba nidu'a zamaḡano bororu oname'ohe.

⁹ E Badi'a Ubuga hari manoḡa haram'e'ena'a, zamahe nidu'a hina Badi'a veize gaue'ohe. Badi'a'a e eḡe kuruo iḡaiḡa zae zamare'eta'a'e huga rae furene'ohe.

¹⁰ Badi'a urao eḡe'a zae vaḡe amite'e ibiḡa 'ahoga izidi ani'a bohanoga veize e kurau'ohe.

¹¹ E zae vaḡe amoga urate hune'eta'a'e vine ḡahunoneḡa nu zae teite ḡahugadu inarazifine ra'ohe.

¹² A'e, e'a zae teite radiu'ena'a, zae zu ege'a fie'ete'eano'o inaratitifine ra'ohe.

¹³ Nego nabudi, e gae gehağa zae vağe amihi rae togiro rehano, gau nunu'a e'e ibiğa 'uido onao izidi. Za'e e'e moneo ederoga e urate'ohe. E Iuda mene azağa nunu bo'ağano gauadu huga nu hirivrote'e teige, zae bo'ağano zuni huga hirivoga veize zae vağe amihi rae reiro.

¹⁴ E'e edeğa azağa* ga guni'a azağa, ebu huhuzağa ga kauriğa azağa, zeğe nidu'a mazao hari manoğa harama hunte'e gağa meiro.

¹⁵ E'ano'o e Romao radiu'ete'e azağa, zae mazao zuni hari manoğa haramoga urate hune'ohe.

Hari Manoğa Gigi'ağa

¹⁶ E hari manoğa moneo mene mazagaroh'e'ohe, mazağa hari manoğa 'ahi'e fie'ete'e azağa nidu'a gaboze'ete'e Badi'ağa gigi'ağa ra'ohe. Ibite geno Iuda azağa ebu hena Iuda mene azağa gaboze'ohe.

¹⁷ Hari manoğa'e Badi'a'a nougenouge eme'e ane ubumao duduğa rae ra'ete'e moneo rae furene'ohe. Gadaheğanono'o onamo gonagano, emeğe'a fie'ete'e u'ano ani eme'e duduğa rae ra'ohe. Buka Zağogano 'ahige rae mirihiro, "Badi'a ubumao duduğa rae ra'ete'e azağa'e fie'ete'e u'ano radi'uma."☆

Vaze Hağai Sau'a Nunu

¹⁸ Hağai duduğa mene hağadu goere huga 'ue'ete'e azağani'a Badi'a mene gubane'ohe zu

* **1:14 1:14** *Giriki azağa* ☆ **1:17 1:17** *Habaku 2:4*

haḡai sau'a haḡae'ohe. Badi'a'a haḡaize 'uguḡa nidu'a agirohau'ohe zu adureono'o zamaḡa ḡugi'a furene'ohe.

¹⁹ Badi'a'a ze maḡunozi'uma, mazaḡa Badi'a moneo edemazi'ete'e ḡauḡani'a zeḡe mazao deheru fureraro. Badi'a'a ze'e ane moneo ederifine dehene ihoziro.

²⁰ Badi'a'a adure zu raha haḡairote'e madaḡanono'o onao izidi, Badi'a moneo mene horone'ete'e ḡauḡani'a deheru fureraro. Eme'e ane gigi'aḡa radiu tuḡutuḡu zu ane da'o Badi'a huga rae ra'ete'e mene horone'ohe, rehano e'e moneo'e ani'a haḡairote'e ḡauḡa horone'etene deheru edere'ohe. E'ano'o vase 'ahogani'a, "E Badi'a mene ederiro," rae mene re'uma.

²¹ Ze'e Badi'a edeḡa rehano, ani'e zeḡe Badi'a rae mene gubaniro ebu ani mazao manōḡa tauḡi rae zuni mene reiro. Ebu zamaroneze'e huga o'o'a reiro ebu zamaze kauriḡa'e uzaboraro.

²² Ze zeḡe'a bare huhuzaḡa rae reiro rehano, ze'e kauriḡa reiro.

²³ Ze radiu tuḡutuḡu Badi'aḡa ḡihi'a hune mazao mene kuraro, rehano 'evoreze hina rudatite'e vaseḡa iraḡa ebu nini, mani, ga dare'ete'e ḡauḡa iraze haḡadu e'e mazao kuraro.

²⁴ E'ano'o Badi'a'e zeḡe'a haḡai sau'a haḡaihi rae zamare'ete'e idunaḡano haḡai toraga haḡaifine ze mode tauḡadu ze zeḡe'a bare ahirize mae mazagarotitiro.

²⁵ Ze'e Badi'a ḡoere huga hezahohanadu ḡuriro ḡauḡa mae ḡihiniro. Ebu adure zu raha haḡairote'e Badi'aḡa modadu ane'a haḡairote'e ḡauḡa mazao kuraro zu e'e veize gauiro. Badi'a'e

eme'a nigunite'e Badi'ağa onamo tuğutuğu.
Amen.

²⁶ E'e u'ano, Badi'a'a ze ahiri urao mazagaro hağaığa hağaihi rae ra'ete'e zamaroneğano ze mode tauğiro. Roğae'e ohoze teite baze'ete'e ibiğa duduğa modadu roğae teite baziro.

²⁷ E'e teige, ohoze zuni roğae teite baze'ete'e ibiğa duduğa modadu ohoze'a ohoze teite bazihi rae zamare'ete'e'a iri'avoziro. Ohoze'e ohoze teite mazagaro hağaığa hağadu hağaize ve'oga u'ano hidite'e adugağa zeğe'a bare hidiro.

²⁸ Ze'e Badi'a mae ġihinoga mene uratirote'e u'ano, zamaroneze'a sautarote'e zamağano Badi'a'a ze modiro, ebu ze mene hağaite'e hağaığa hağai fine mode tauğiro.

²⁹ Ze'e hağai ve'oga nunu, hağai sau'a, ununu, hadi ubumağa, zamarone sau'a, ahiahi, goru-goru, uti, so'oso'o, zu agire'a iri'avoze'ohe. Ze'e duditite'ohe,

³⁰ vase rae sausauze'ohe, Badi'a he'ehe'ene'ohe, vase ovoe ġiaze'ohe, nize mae ite'ohe, zeğe'a bare niguze'ohe, hağai sau'a hağae'ete'e ibiğa vağe'ohe, vize moze ġoere mene hegote'ohe,

³¹ zamaroneze'e kauriğa ra'ohe, zamaze nidu'a hina mene gaue'ohe, vase mene zamare'ohe zu mene vetuğazi'ohe.

³² Badi'a goro ġoe'a duduğani'a hağai nunu 'uguğa hağae'ete'e azağa'e hube hune ruda'uma rae ra'ohe. Ze goro ġoe'a a'e edeğa rehano, zeğe da'o hağai sau'a e'e mene hağae'ohe, rehano 'ouge hağae'ete'e azağa zuni niguze'ohe.

2

Badi'a Kota Duduḡa

¹ E'ano'o, iniu vase mazao ve'oḡa rae ra'ete'e vazēḡa, ḡa'e 'ahige rae mene re'uma, “Eḡe mazao ve'oḡa o'o'a.” Ḡae'a vase mazao ve'oḡa rae ra'etene, a'e ḡa ḡae'a bare ve'oḡa rae ra'ete'e heuḡa, mazaḡa vase mazao ve'oḡa rae ra'ete'e vazēḡa, ḡae zuni zeḡe teige haḡai ve'oḡa idane haḡae'ohe.

² Eme edeḡa, 'ouge haḡae'ete'e azaḡa'e Badi'a'a ibi hugano kotazi'uma.

³ Ḡa'e haḡai ve'oḡa haḡae'ete'e azaḡa mazao ve'oḡa rae ra'ohe, rehano ḡae'a bare zeḡe teige haḡai tiba idane haḡae'ohe. Ḡa Badi'a kotaono'o feranoga'e idaḡa rae zamare'ehe?

⁴ Ga ḡa Badi'a'a ḡae mazao manoḡa bo-rofe furene'ete'e, zu mene ḡarihe fase aduga ḡane'ete'e, zu zamaḡa obone ti'eta'a'e sau'a rae owoe ḡiane'ehe? Badi'a'a ḡae mazao manoḡa haḡadu ḡae'a haḡai sau'anono'o ḡihurifine ibitoḡane'eta'a'e ḡa mene edeḡahe?

⁵ Ḡa'e teḡaḡo riḡa zu ḡihurihi rae ra'ete'e zamaroneḡa o'o'a. E'ano'o Badi'a kota duduḡani'a fureranadu ani'a ḡae mazao zamaḡa ḡuginite'e madaḡano ḡa'e aduga hidi'uma. E'e madaḡa veize ḡa ḡae'a bare ane zama ḡugi'a ḡae rana ufeta ragate nu'one'ohe.

⁶ “Vaze'a nagini haḡairote'e idunaḡano Badi'a'a e'e naeḡa zeḡe tibatiba baronozini'uma.”☆

☆ 2:6 2:6 Salamo 62:12; Iradugu 24:12

⁷ Vaze nu'e aduga zamaḡano zamaze obone ti'ena'a, manoga haḡae'ohe. Ze Badi'a'a nize mae ḡihinoga zu niguzoga ebu mene rudau'ete'e ḡaboneḡa zenoga urate'ohe. Zeḡe mazao Badi'a'a ḡabone tuḡutuḡu zini'uma.

⁸ Rehano iniu inahe'ete'e zu ḡoere huga hezahohanadu haḡai ve'oḡa hegote'ete'e azaḡa'e Badi'a'a zamaḡa ḡugi'ano maḡunozi'uma.

⁹ Haḡai sau'a haḡae'ete'e azaḡa nidu'a'e Badi'a'a aduga zu gigi'a zini'uma. Ibite geno Iuda azaḡa, vesu'u hena Iuda mene azaḡa mazao 'ougi'uma.

¹⁰ Rehano haḡai manoga haḡae'ete'e azaḡa nidu'a'e Badi'a'a nize mae ḡihini'uma, nize boro rae re'uma, zu zama roḡeḡa zini'uma. Ibite geno Iuda azaḡa, vesu'u hena Iuda mene azaḡa mazao 'ougi'uma.

¹¹ Mazaḡa Badi'a'e vaze mazao mene in-ahe'ohe.

¹² Mose goro ḡoe'a aḡu'a azaḡani'a haḡai sau'a haḡaine, Badi'a'a Mose goro ḡoe'a idunaḡano mene ruizi'uma. U Mose goro ḡoe'a edeḡa azaḡani'a haḡai sau'a haḡaine, Mose goro ḡoe'a idunaḡano kotazi'uma.

¹³ Mazaḡa Mose goro ḡoe'a igi tauḡe'ete'e azaḡa'e Badi'a ubumao duduḡa rae mene ra'ohe, rehano Mose goro ḡoe'a hegote'ete'e azaḡa'e Badi'a ubumao duduḡa rae ra'ohe.

¹⁴ Iuda mene azaḡani'a Mose goro ḡoe'a'e mene meiro. Rehano zeḡe zama'a uratadu Mose goro ḡoe'ani'a haḡao'i rae ra'ete'e haḡaiḡa haḡae'etene, Mose goro ḡoe'a'e zeḡe mazao o'o'a rehano, zamaroneze'e zeḡe veize goro ḡoe'a

ra'ohe.

¹⁵ Ze Mose goro ḡoe'ano haḡao'i rae ra'ete'e ḡoe'a'e Badi'a'a zeḡe zamao mirihirote'e ihoze'ohe. Zamaze zuni a'e hube rae furene'ohe, e'ano'o mada nu'e ze zeḡe'a bare zamaradu zeḡe'a bare ve'oḡa rae ra'ohe, ebu mada nu'e zeḡe'a bare duduḡa rae bire'ohe.

¹⁶ 'Uguḡa'e, eḡe'a haramozini'ete'e hariḡa manōḡa idunaḡano, Badi'a'a Iesu Kerisoono'o vase nidu'a kotazite'e madaḡano furera'uma. E'e madaḡano ani'e vase'a 'u'uru zamarirote'e kotani'uma.

Iuda Azaḡa ebu Mose Goro Ḡoe'a

¹⁷ Iuda vazēḡa, e ḡae moneo ḡa'ohe. Ḡa ḡae'a bare Iuda vazēḡa rae ra'ohe. Ḡa Mose goro ḡoe'a hegote'ena'a radiu'ohe zu Badi'a nigune'ohe rae ra'ohe.

¹⁸ Ḡa'e raena'a, "E'e Badi'a ura edēḡa, zu Mose goro ḡoe'ani'a ihohadu nagini'e haḡai duduḡa hune'e edēḡa," rae ra'ohe.

¹⁹ Ḡa ḡae'a bare ubumaze kuruḡa azaḡa ibitozi'ohe, zu uzabo zamaḡano radiu'ete'e azaḡa agaze'ohe rae zamare hune'ohe.

²⁰ Ebu ḡa'e kauriḡa ibitozi'ete'e vazēḡa zu tahi'a kome'akome'a ihoze'ete'e vazēḡa rae zamare'ohe, mazaḡa ḡa'a Mose goro ḡoe'anono'o edēḡa huga nidu'a zu ḡoere huga nidu'a meiro rae ra'ohe.

²¹ Tena, ḡa'e Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e vazēḡa rehano, nougadu ḡa ḡae'a bare mene iho'e'ohe? Ḡa'a, "Ago ḡonotano'i," rae haramozini'ena'a, nougadu ḡa'e ḡonotu'ohe?

22 “Ubuma ġezo ago haġao'i,” rae zi'ena'a, nougadu ġa'e ubuma ġezo haġae'ohe? Ġa'a ġuriro badi'aġa he'ehe'ene'ena'a, nougadu ġuriro badi'aġa kuru neġano ġonotu'ohe?

23 Ġa'a Mose goro ġoe'a nigune'ohe. Rehano nougadu e'e varade'ena'a, Badi'a mae maza-garone'ohe?

24 Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro, “Zae u'ano, Iuda mene azaġani'a Badi'a ni rae sausaune'ohe.”☆

25 Ġae'a Mose goro ġoe'a hegotine, ġa ahiri rana iġuri haġairota'a'e huġeta. Rehano Mose goro ġoe'a varadine, ġae'a ahiri rana iġuri haġairota'a'e huga o'o'a radu ahiri rana iġuri mene haġairote'e teigi'uma.

26 Rehano ahiri rana iġuri mene haġairote'e vazegani'a Mose goro ġoe'a hegotine, Badi'a'a ani'e ahiri rana iġuri haġairote'e vazegā heuġa rae zamari'uma.

27 Ahiri rana iġuri mene haġairo rehano, Mose goro ġoe'a hegotete'e vazegani'a ġae mazao ve'oġa rae ġe'uma, mazaġa ġa Mose'a mirihirote'e goroġa ġoe'a meiro zu ahiri rana iġuri zuni haġairo rehano, Mose goro ġoe'a varade'ohe.

28 Enone da'o Iuda vazegā rae ra'ete'e vazegā'e mene hube hune Iuda vazegā. Ebu enone da'o ahiri rana iġuri haġairota'a'e mene hube hune ahiri rana iġuri haġairo.

29 U zamaono'o Iuda vazegā'e hube hune Iuda vazegā. Ebu Mose'a mirihirote'e goroġa ġoe'a idunaġano ahiri rana iġuri haġae'eta'a'e mene

☆ 2:24 2:24 Isaia 52:5; Ezekiel 36:20

huga, rehano Vine Zaḡoḡa hina zamao iḡuri haḡae'eta'a'e hube hune. Vaze 'uguḡa'e vaze'a mene nigune'ohe, rehano Badi'a'a nigune'ohe.

3

¹ Tena, Iuda vazegā moneo nagini'e manogā? Ahiri rana iḡuri haḡae'ete'e moneo manogā'e nagini?

² Ḡau nidu'a moneo manogā'e ḡehaḡa. Ibite geno Badi'a'a ane ḡoere Iuda azaḡa ziniro.

³ Vaze nu'a Badi'a ḡoere mene mae ḡihinine, nagini'a furera'uma? Ze Badi'a ḡoere mene mae ḡihine'ete'e u'ano, Badi'a'a ane ḡoitore ḡoe'a mene haḡai'umahe?

⁴ Mene hune zu! Badi'a'e ane ḡoitore ḡoe'a haḡae huni'uma! Vaze nidu'a'e ḡuriro azaḡa, u Badi'a'e hugano haḡae'ohe. Buka Zaḡoḡano'e 'ahige rae mirihiro,

“Badi'a'a ḡoerine, vaze nidu'a ane ḡoere'e dudugā rae mae ḡihini'uma,
ebu ani kotao mae ohonine, ani'a agire
azaḡa raharahazi'uma.”✧

⁵ Rehano emeḡe'a haḡae'ete'e haḡaiḡa ve'oḡa u'ano, Badi'a da'o dudugā rae ra'ete'e'a ufeta deheru fureraune, eme nagini re'uma? Badi'a'a emeḡe mazao zamaḡa ḡugine'eta'a'e mene dudugā rae re'umahe? (A'e mene eḡe ḡoere, rehano e vaze'a ra'ete'e ibiḡano ra'ohe.)

⁶ Mene hune! Badi'a'e mene dudugā rae reine, ani noughtenouge raha azaḡa kotazi'uma?

⁷ Rehano vaze nu'a 'ahige re'uma, “Eḡe'a ḡurire haḡae'ete'e u'ano, Badi'a da'o huga rae

ra'ete'e'a borofe fureraune, vaze'a ane ni ufeta mae ġihini'uma. 'Ougine Badi'a'a nougadu e'e vaze sau'a rae raena'a, e'e ve'oġa rae ra'ohe?"

⁸ Rehano zeġe ġoere huga'e, "Manoġani'a furerafine, eme haġai sau'a haġaihi," rae ra'ete'e heuġa. Vaze nu'e, "Paulo duġuru'e 'ouge ġoere'ohe," rae ġurire'ena'a, emeġe rae sausaufe'ohe. Vaze 'uguġa'e Badi'a'a kotazine manoġa.

Badi'a Ubumao Duduġa Vazeġa'e O'o'a

⁹ 'Ougadu nagini re'uma? Eme, Iuda azaġa'e Iuda mene azaġa ufeta vitizogahe? Mene hune! Iuda azaġa zu Iuda mene azaġa nidu'a idane haġai sau'a haġae'ena'a, radiu'ete'e emeġe'a amahi rae fureniro.

¹⁰ Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro,
"Badi'a ubumao duduġa vazeġa'e o'o'a,
tibani zu o'o'a.

¹¹ Edeġa vazeġa zu o'o'a,
Badi'a vaġe'ete'e vazeġa zuni o'o'a.

¹² Vaze nidu'a Badi'a mazaono'o ġihuradu
vaġiniro,

ebu zeġe nidu'a'e huga o'o'ano reiro.
Haġai manoġa haġae'ete'e vazeġa'e o'o'a,
tibani zu o'o'a."☆

¹³ "Ogorabize'e rune iduġani'a bohatu radadu
ġezau'ete'e heuġa.

Mazaneze'a vaze so'oso'oze'ohe."☆
"Hebeze'e Zarama moheġani'a vihoze'ete'e
heuġa."☆

☆ **3:12 3:10-12** Salamo 14:1-3, 53:1-3; Ihore 7:20 ☆ **3:13 3:13**
Salamo 5:9 ☆ **3:13 3:13** Salamo 140:3

- 14 “Hebezeo ġoere sau'a zu vase zama
sausauze'ete'e'a iri'ave'ohe.”☆
- 15 “Odaze'a vase zimihi radu ġarihe oname'ohe,
16 ze'a oname'ete'e ibiġano vase ruize'ohe zu
aduga zini'ohe,
17 ze'e zama roġeġano radiu'ete'e ibiġa aġu'a.”☆
- 18 “Ze Badi'a mene rihone'ohe.”☆
- 19 Izidi eme edeġa, Mose goro ġoe'ano reirote'e
ġoe'a nidu'a'e Mose goro ġoe'a hegote radiu'ete'e
azaġa zi'ohe. A'e vase nidu'a haġaize sau'a
moneo ġoere 'ahoga mene rouga veize, zu
raha azaġa nidu'a'e haġai sau'a haġae'ete'e rae
furenoga veize ra'ohe.
- 20 E'ano'o Mose goro ġoe'a hegotadu Badi'a
ubumao duduġa rae ra'ete'e vazegħa'e o'o'a.
Mose goro ġoe'anono'o eme'a haġai sau'a
haġae'ete'e edere'ohe.

Fie'ete'e u'ano Badi'a Ubumao Duduġa Ra'ohe

- 21 Rehano izidi Badi'a ubumao duduġa ra'ete'e
ibiġa 'ahogani'a fureraro. A'e mene Mose goro
ġoe'a hegote'ete'e ibiġa, rehano Mose goro ġoe'a
zu peroveta azaġani'a rae furenirote'e ibiġa.
- 22 Badi'a ubumao duduġa ra'eta'a'e Iesu Keriso
mazao fie'ete'e u'ano, ebu fie'ete'e azaġa nidu'a
veize ra'ohe. Badi'a'a vase nidu'a mazao idane
haġae'ohe.
- 23 Vase nidu'a'e haġai sau'a haġadu Badi'a
mazaono'o are'ete'e ġauġa ġihi'aġanono'o
fararo.
- 24 Rehano Keriso Iesu'a vase haġaize
sau'anono'o bohaze buziro 'ahine, Badi'a'a

☆ 3:14 3:14 Salamo 10:7 ☆ 3:17 3:15-17 Isaia 59:7-8 ☆ 3:18
3:18 Salamo 36:1

ze mazao manoga fureniro ebu ane ubumao ze'e duduga rae reiro. A'e Badi'a'a zinirote'e gahunonega.

²⁵ Badi'a'a hageize sau'a rae modifine, Iesu Keriso dibu'adu ruga soroniro. Iniu ane ru mae gihine'ete'e azaa hageize sau'a'e Badi'a'a rae mode'ohe. Badi'a'a 'ouge hageirota'a'e, vase'a ibite hageirote'e hageiga sau'a moneo ani'a zamaa obone ti'ena'a, hageize sau'a igine modadu Badi'a ane'a bare duduga rae furenifine reiro.

²⁶ Badi'a'a izidi madaano ani'e duduga rae furene'eta'a'e, ani'e duduga rae ra'ete'e ihozifine zu ani'a Iesu mazao fie'ete'e azaa'e duduga rae huze'ete'e ihozifine ra'ohe.

²⁷ 'Ougadu vase'a nagini niguni'uma? O'o'a hune! Nagi goro goe'a hina Badi'a ubumao duduga rae re'uma? Mose goro goe'a hegotadu 'ouge re'umahe? Mene! Fie'ete'e goroga goe'a u'ano 'ouge re'uma.

²⁸ Eme'e, mene Mose goro goe'a hegote'ete'e u'ano, rehano fie'ete'e u'ano Badi'a ubumao duduga rae ra'ete'e mae gihine'ohe.

²⁹ Badi'a'e Iuda azaa Badi'a da'ohe? Ani zuni Iuda mene azaa Badi'ahe? Hube hune, ani zuni Iuda mene azaa Badi'a.

³⁰ Badi'a'e tibuhuga. Ani'e ahiri rana iguri hageirote'e azaa'e zege'a fie'ete'e u'ano duduga rae re'uma, zu ahiri rana iguri mene hageirote'e azaa zuni zege'a fie'ete'e u'ano duduga rae re'uma.

³¹ Tena eme'a fie'ete'e u'ano Mose goro goe'a'e huga o'o'a rae re'umahe? Mene hune! Eme'e

Mose goro goe'a mae gigane ohone'ohē.

4

Aberahamo'a Badi'a mazao Firo

¹ 'Ougadu emeḡe vouḡa Aberahamo'a nagini hidiro rae re'uma?

² Ani'a haḡai duduḡa haḡairote'e u'ano, Badi'a ubumao duduḡa vazēḡa rae reifone, ani ane haḡai e'e moneo nigunifo, rehano Badi'a ubumao nigunite'e ḡauḡa'e o'o'a.

³ Buka Zaḡoḡani'a nagini ra'ohē? “Aberahamo'a Badi'a mazao fiadu Badi'a'a ani'e duduḡa rae mae ḡihiniro.”☆

⁴ Gau vazēḡani'a ḡauḡa naēḡa ma'etene, a'e ḡahunoneḡa rae mene zamare'ohē, rehano a'e ani'a meite'e gau naēḡa rae zamare'ohē.

⁵ Rehano Badi'a mene gubane'ete'e vazēḡani'a ane mazao fie'etene, Badi'a'a vaze a'e duduḡa rae ra'ohē. Badi'a'a 'ouge ra'ete'e u'ano, iniu vaze'a Badi'a mazao fie'etene, Badi'a'a ani'e duduḡa rae mae ḡihine'ohē. Vaze'a haḡairote'e ḡauḡa 'ahoga o'o'a rehano, ani'a fie'ete'e u'ano, Badi'a'a ani'e duduḡa rae ra'ohē.

⁶ Badi'a'a gau 'ahoga mene haḡairote'e vazēḡa'e duduḡa rae mae ḡihine'etene, vaze a'e matu'e rudau'ohē. Ane matu'u e'e moneo Davida'a 'ahige rae reiro,

⁷ “Badi'a'a vaze 'ahoga ve'oḡa rae modirotene, zu haḡaiḡa sau'a ogone modirotene, vaze a'e matu'e rudau'ohē.

⁸ Badi'a'a vaze 'ahoga mazao haḡaiḡa sau'a o'o'a rae nine,

☆ 4:3 4:3 Ḡadaheḡa 15:6

vaze a'e matu'e rudau'ohe."☆

9 Badi'a'a vaze haḡai sau'a rae modadu vaze'a matu'e'eta'a'e ahiri rana iḡuri haḡairote'e azaḡa* veize da'o ga iḡuri mene haḡairote'e azaḡa† veize zuni? Eme 'ahige raha, "Aberahamo'a Badi'a mazao firo 'ahine, Badi'a'a ani'e duduga rae mae ḡihiniro."

10 Tena Badi'a'a Aberahamo'e duduga rae mae ḡihinirota'a'e nougenouge fureraro? Ani'a ahi'a rana iḡuri haḡairote'e enogano ga 'izema iḡuri haḡaogano? A'e mene ani'a ahi'a rana iḡuri haḡairote'e enogano, rehano 'izema iḡuri haḡaogano!

11 Aberahamo'a 'izema ahi'a rana iḡuri haḡaogano, ani'a firo 'ahine Badi'a'a ani'e duduga rae mae ḡihiniro. Ani'a vesu'u ahi'a rana iḡuri haḡairota'a'e e'e moneo ihoze'ete'e tahiḡa. E'ano'o Aberahamo'e iniu ahirize rana iḡuri mene haḡadu fie'ete'e azaḡa nidu'a vouḡaze reiro. A'e, ahirize rana iḡuri mene haḡairote'e azaḡa zuni Badi'a'a duduga rae mae ḡihizifine ra'ohe.

12 Ebu Aberahamo'e iniu ahirize rana iḡuri haḡairote'e azaḡa vouḡaze reiro. Ze'e ahirize rana iḡuri da'o mene haḡairo, rehano emeḡe vouḡa Aberahamo'a 'izema ahi'a rana iḡuri haḡairote'e madaḡano ani'a finute'e odaḡa iḡu'a zeḡe zuni hegotiro 'ahine, Aberahamo'e vouḡaze reiro.

Fie'ete'e u'ano Badi'a'a Ḡoitorirote'e Ḡoe'a Ziniro

☆ 4:8 4:7-8 Salamo 32:1-2
Iuda mene azaḡa

* 4:9 4:9 Iuda azaḡa † 4:9 4:9

13 Ibite Badi'a'a Aberahamo zu ane mariga teite 'ahige ġoitoriro, “Za'e Moze Badi'a mazono'o raha 'adi nidu'a meite'e azaġa re'uma.” Ġoitore ġoe'a a'e mazaġa mene Aberahamo'a Mose goro ġoe'a hegotiro, rehano ani'a firo 'ahine Badi'a'a ani'e dudugā rae mae ġihiniro.

14 Mose goro ġoe'a hegotete'e azaġani'a Moze Badi'a'a zinite'e toheġa me'uma reine, zeġe'a fie'eta'a'e huga o'o'a ebu Badi'a'a ġoitorirote'e ġoe'a zuni manogāġa'e o'o'a.

15 Mose goro ġoe'a varadine, Badi'a zama ġugini'uma. Rehano Mose goro ġoe'a o'o'a reine, e'e goro ġoe'a varadoga zuni o'o'a.

16 E'ano'o fie'ete'e u'ano ġoitore ġoe'a e'e ziniro. A'e, Badi'a'a Aberahamo mazao manogā furenirote'e'ano'o ane ġoitore ġoe'a Aberahamo hanadu Aberahamo mariga nidu'a zuni zini'uma rae ihozifine ra'ohe. Mene Mose goro ġoe'a hegotete'e azaġa da'o, rehano iniu Aberahamo'a firote'e teige fie'ete'e azaġa zuni ane ġoitore ġoe'a zini'uma rae ihoze'ohe. Aberahamo'e emeġe nidu'a vouġa.

17 Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro, “Eġe'a ġa'e haba'ahaba'a azaġa ġehaġa vouġano oho'iro.”✧ Aberahamo'a Badi'a mazao fiadu ani'e emeġe Mama reiro. Badi'a a'e rune azaġa ġaboze'ete'e zu mene furerarote'e ġauġa ani'a goeradu furenirote'e Badi'aġa.

18 Aberahamo'e Badi'a'a ġoitorirote'e ġoe'a huga mene horonirote'e zamaġano zuni ġoitore ġoe'a e'e'a huda'uma rae mae ġihine'ena'a,

✧ 4:17 4:17 Ġadaheġa 17:5

guhiniro. E'ano'o Badi'a'a, "Ġae marigo'e ġehara'uma,"[☆] rae nirote'e idunaġano, ani'e haba'ahaba'a azaġa ġehaġa vouġaze reiro.

¹⁹ Ani'e ederiro, ane muri'e nariga 100 radu ahi'a'e ruga heuġa zu Sara isi zuni ruga heuġa. Rehano ane'a fie'eta'a'e mene zoreniro.

²⁰ Ani'a Badi'a ġoitore ġoe'a mae ġihine'ena'a, mene 'ada'adaniro, rehano ane'a fie'ete'e inaraniro zu Badi'a ni mae ġihiniro.

²¹ Ani'e, "Badi'a'a ane ġoitore ġoe'a haġaoga'e idaġa," rae mae ġihine huniro.

²² E'ano'o Aberahamo'a fie'eta'a'e Badi'a'a ġianadu "Ani'e duduġa rae mae ġihiniro."[☆]

²³ "Ani'e duduġa rae mae ġihiniro," rae ra'ete'e ġoe'a 'adi'e mene Aberahamo veize da'o mirihiro,

²⁴ rehano emeġe veize zuni mirihiro. Eme rune azaġa bo'aġano emeġe Zuhi'a Boro Iesu bare ġabonirote'e Badi'aġa mazao fie'ohe. E'e u'ano, ani'a eme zuni duduġa rae mae ġihifi'uma.

²⁵ Iesu'e emeġe haġai sau'a u'ano runeo tuġuniro, ebu eme'e Badi'a ubumao duduġa rae rouga veize ani bare ġabodiro.

5

Badi'a'a Duduġa rae Ra'ete'e Azaġa Ġabone

¹ E'ano'o emeġe'a fie'ete'e u'ano, Badi'a ubumao eme'e duduġa rae reiro. 'Ougadu emeġe Zuhi'a Boro Iesu Keriso u'ano, eme'e Badi'a teite unihe'ohe.

[☆] 4:18 4:18 Ġadaheġa 15:5

[☆] 4:22 4:22 Ġadaheġa 15:6

2 Zuni eme'a fie'ete'e u'ano, Badi'a'a furenirote'e manoga zamaḡano Keriso'a emeḡe tutufiro. 'Ougadu izidi eme'e Badi'a manoga zamaḡano edau'ohe. Ebu eme'e Badi'a'a ani'e ḡihi'a hune rae ihofite'e madaḡa mae ḡihinadu guhine'ena'a, matu'e'ohe.

3 Mene e'e matu'uḡa da'o, rehano eme'a aduga hide'ete'e moneo zuni matu'e'ohe. Mazaḡa eme edeḡa, emeḡe'a aduga hide'ete'e u'ano zamafe obone gigane'ete'e inaraḡa ma'ohe,

4 zu eme'a zamafe obone gigane'ete'e u'ano Badi'a'a emeḡe haḡai mae ḡihine'ohe, ebu Badi'a'a emeḡe haḡai mae ḡihine'ete'e u'ano eme Badi'a'a ḡoitorirote'e manoga mae ḡihine'ena'a, guhine'ohe.

5 Eme'a e'e mae ḡihine'ena'a guhine'ete'e'a zamafe mene zoren'uma, mazaḡa Badi'a'a ri-firote'e Vineḡa Zaḡogaono'o ani'a ane zamarone zamafeo iri'avoniro.

6 Eme'e 'ize zorerinute'e zamaḡano, Badi'a'a ohonirote'e madaḡano Keriso'a Badi'a mene gubane'ete'e azaḡa veize rudaro.

7 Iniu vase'a duduḡa vazeḡa 'ahoga veize rudanoga'e mene idaḡa gaogi. Vaze manoga 'ahoga veize mene rihau'ena'a, rudatihi ra'ete'e vazeḡa 'ahoga zuni e'e ga o'o'a.

8 Rehano eme'e 'ize sau'a vazeḡano reirote'e zamaḡano Keriso'a emeḡe veize rudaro. 'Ougadu Badi'a'a emeḡe veize ane zamarone ihofiro.

9 E'ano'o izidi eme'e Keriso ru u'ano, Badi'a ubumao duduḡa rae reiro. 'Ougadu Badi'a'a Keriso u'ano, eme'e ane zama ḡugi'anono'o

ḡabofi'uma. A'e ufeta deheḡa.

¹⁰ Eme'e Badi'a mazao agire azaḡa reinutene, ane Ubuga rune u'ano eme Badi'a teite bare unihotitiro. 'Ougadu izidi eme'e Badi'a teite bare unihotite'ete'e azaḡa reiro, ebu Keriso'a bare ḡabodirote'e u'ano, eme zuni ḡabofi'uma. A'e ufeta deheḡa.

¹¹ Mene e'e da'o, eme zuni emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Kerisoono'o Badi'a'a haḡairote'e haḡaiḡa u'ano matu'e'ohe, mazaḡa Iesu Keriso u'ano izidi eme'a Badi'a teite bare unihe'ohe.

Adamu zu Keriso

¹² E'ano'o vase tibaono'o haḡai sau'ani'a raha 'ahao ariro ebu haḡai sau'anono'o rune'a ariro. E'e teige, vase nidu'a haḡai sau'a haḡadu rune'a vase nidu'a vaḡe ariro.

¹³ Badi'a'a Mose goro ḡoe'a 'izema vase zenogano raha azaḡani'a haḡai sau'a haḡae huniro. Rehano e'e madaḡano Mose goro ḡoe'a'e ze mazao o'o'a radu Badi'a'a haḡaize sau'a naeḡa'e zeḡe rana mene tiro.

¹⁴ Rehano Adamu madaḡanono'o onao Mose madaḡano'e, Adamu'a haḡairote'e haḡaiḡa sau'aḡa teige haḡai sau'a mene haḡairote'e azaḡa zuni rune'a ze zuhi'aziro. Adamu'e vesu'u arite'e vazega moneo ihofiro.

¹⁵ Rehano Badi'a'a emeḡe rifirote'e ḡahunoneḡa naeḡa o'o'a'e Adamu'a haḡairote'e haḡaiḡa sau'a teite mene tiba. Vaze tiba haḡai sau'a u'ano, vase ḡehaḡani'a rudaro. U Badi'a'a emeḡe mazao furenirote'e manogaḡa'e ufeta borofiro. Vaze tiba, Iesu Keriso'a vase

ġehaġa mazao manoga furenadu rifirote'e ġahunoneġa'e ufeta borofiro.

¹⁶ Badi'a ġahunone'e vaze tibani'a haġai sau'a haġadu furerarote'e huga teite mene tiba. Ane haġai sau'a tiba u'ano, Badi'a kota'a aradu vaze nidu'a'e ve'oga rae reiro. Rehano vaze'a haġairote'e haġaiga sau'a ġehaġa u'ano, Badi'a ġahunone'a aradu ze'e Badi'a ubumao duduġa rae reiro.

¹⁷ Vaze tiba haġai sau'a u'ano, vaze tiba e'e mazaono'o rune'a kini teige vaze nidu'a zuhi'aziro. U iniu mazao'e Badi'a'a manoga borofe furenadu ane ubumao duduġa rae ra'ete'e ġahunoneġa meirote'e azaġa'e, vaze tiba, Iesu Keriso u'ano ġabone zamaġano kini teige zuhi'azi'uma. A'e ufeta deheġa hune.

¹⁸ E'ano'o vaze tiba haġai sau'a u'ano, vaze nidu'a'e Badi'a ubumao ve'oga rae reirote'e teige, vaze tiba haġai duduġa u'ano, vaze nidu'a'e Badi'a ubumao duduġa rae radu ġabone hidiro.

¹⁹ Vaze tibani'a Badi'a ġoere mene egoharote'e u'ano, vaze ġehaġa'e haġai sau'a azaġa rae reiro. E'e teige, vaze tibani'a Badi'a ġoere egoharote'e u'ano, vaze ġehaġa'e Badi'a ubumao duduġa rae re'uma.

²⁰ Badi'a'a Mose goro ġoe'a zenadu vaze nidu'a haġaize sau'a'e boro hune rae edere'ohe. Rehano haġai sau'ani'a ragate bororarote'e haba'ano Badi'a'a manoga ufeta ragate fureniro.

²¹ 'Ougadu haġai sau'ani'a rune ibiġano vaze zuhi'azirote'e teige, Badi'a'a manoga furenadu vaze'e ane ubumao duduġa rae re'uma. E'e

u'ano, Badi'a'a furene'ete'e manogāgani'a vase nidu'a zuhi'azi'uma, ebu emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso u'ano ḡabone tuḡutuḡu zini'uma.

6

Haḡai Sau'a moneo Rudaro, rehano Keriso teite Tiburanadu Ḡabode'ohe

¹ Tena eme nagini re'uma? Badi'a'a manoga ragateragate furenifine, eme'a haḡai sau'a 'aune haḡae radi'umahe?

² Mene hune! Eme'e haḡai sau'a moneo rudanadu haḡai sau'a mene bare haḡai'uma. Nougenuge haḡai sau'a zamaḡano radiu on-amoga'e idaḡa?

³ Emeḡe nidu'a'e babatiso madu Keriso Iesu teite tiburaro zu eme'a babatiso madu ani teite rudaro. Za'e e'e mene edeḡahe?

⁴ Eme'a babatiso madu Iesu teite rudaro ebu ani teite guriro. 'Ougadu Iesu'a Moga gigi'aḡa ḡihi'a hina rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabodirote'e teige, eme zuni ḡabone izigano radi'uma.

⁵ Eme ani'a rudarote'e teige rudanadu ani teite tiburaro rae reine, ani'a bare ḡabodirote'e teige, eme zuni bare ḡabodadu ane teite tibura'uma.

⁶ Eme edeḡa, emeḡe ḡabone amahiḡa'e ani teite satauroneadu rudaro. E'ano'o haḡai sau'a haḡairote'e ahi'a ruinadu eme'e haḡai sau'a hegote'ete'e tuḡure azaḡano mene bare re'uma.

⁷ Mazaḡa iniu haḡai sau'a moneo rudarote'e vazeḡa'e haḡai sau'anono'o mae bohane buniro.

⁸ Eme'e Keriso teite rudaro rae reine, eme zuni ane teite ḡabodi'uma rae mae ḡihine'ohe.

9 Eme edeḡa, Keriso'e rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabodiro 'ahine, ani'e mene bare ruda'uma ebu rune'a mene bare zuhi'ani'uma.

10 Ani'a rudarota'a'e haḡai sau'a inaraḡa varadifine ḡae tiba rudaro, ebu ani'a radiu'eta'a'e Badi'a veize radiu'ohe.

11 E'e teige, zae zuni zae'a bare haḡai sau'a mo-neo rudanadu haḡai sau'a mene bare haḡaite'e azaḡa ebu Keriso Iesu teite tiburanadu Badi'a veize radiu'ete'e azaḡa rae edere huni'uma.

12 E'ano'o haḡai sau'ani'a ahirize rudatite'e zuhi'anoga gararo'i. 'Ougadu ahirize ura haḡaihi rae ra'ete'e zamaroneḡa ago hegoto'i.

13 Zae ahiri hina haḡai sau'a ago haḡao'i zu haḡai ve'oḡa ago haḡao'i. Ebu za'e rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabodirote'e azaḡa radu ḡaboneze nidu'a Badi'a hano'i, zu Badi'a gau duduḡa veize ahirize nidu'a ani hano'i.

14 Za'e Mose goro ḡoe'a hegote'ena'a mene radiu'ohe, rehano Badi'a'a furene'ete'e manogaḡa 'u'uḡano radiu'ohe. E'ano'o haḡai sau'ani'a zae zuhi'azoga mene hune idara'uma.

Badi'a Ubumao Haḡai Duduḡa Haḡae'ete'e Tuḡure Azaḡa

15 'Ougadu eme nougi'uma? Eme'e Mose goro ḡoe'a hegote'ena'a, mene radiu'ohe, rehano Badi'a'a furene'ete'e manogaḡa 'u'uḡano radiu'ohe. E'e u'ano, eme haḡai sau'a haḡai'umahe? Mene hune!

16 Za zae'a bare vase 'ahoga 'u'uḡano tuḡure vaseḡano rouga veize vase e'e ḡoere hegotine, za'e zae'a hegote'ete'e vaseḡa e'e veize tuḡure

vazeḡano re'uma. Za 'uguḡa aḡu'ahe? Za'e haḡai sau'a hegotadu haḡai sau'a tuḡure vazeḡano ruda'uma, ga Badi'a hegote'ena'a ane tuḡure vazeḡa radu ane ubumao duduḡa rae re'uma.

¹⁷ Badi'a mazao manoḡa tauḡi rae ra'ohe, mazaḡa ibite za'e haḡai sau'a hegote'ete'e tuḡure azaḡano reiro, rehano izidi za zae'a meirote'e ihoreḡa huga zamaze nidu'a hina hegote'ohe.

¹⁸ Ebu za'e haḡaize sau'anono'o bohaze buziro, ebu Badi'a ubumao haḡai duduḡa haḡae'ete'e tuḡure azaḡano reiro.

¹⁹ Eḡe ḡoere huga'e zae'a mene faine zamare'ete'e u'ano, e vaze'a ra'ete'e ibiḡano zi'ohe. Ibite zae'a ahirize rana toraga zu sau'a mae vidanadu e'e hegote'ete'e tuḡure azaḡano reiro, zu haḡai sau'a ufeta ragate haḡairo. Rehano izidi zae'a ahirize Badi'a hanadu ane ubumao haḡai duduḡa hegote'ete'e tuḡure azaḡano ro'i, ebu ḡabone zaḡoḡano rado'i.

²⁰ Za'e haḡai sau'a hegote'ete'e tuḡure azaḡano reirotene, Badi'a ubumao haḡai duduḡa haḡae'ete'e moneo mene zamare'ena'a radiunu.

²¹ Radone 'uguḡanono'o za nagi huga hidiro? Za'a ibite 'ouge radirote'e moneo izidi mazaḡaroze'e rehano, 'uguḡa radoneḡa huga'e rune.

²² Rehano izidi za'e haḡai sau'anono'o bohazadu Badi'a tuḡure azaḡano reiro, zu ḡaboneze'a huga fureranadu ḡabone zaḡoḡa zamaḡano radiu'ohe. 'Ouge radiu'ete'e huga'e ḡabone tuḡutuḡu.

²³ Haḡai sau'a naeḡa'e rune, rehano Badi'a ḡahunone'e eme'a Zuhi'a Boro Keriso Iesu teite tiburanadu hide'ete'e ḡaboneḡa tuḡutuḡu.

7

Hahu Azağa Hari Idaidağa

¹ Nego nabudi, e goro gōe'a edere'ete'e azağa mazao zi'ohe. Vaze'a gābode radiu'ete'e zamağano da'o goro gōe'ani'a ze ibitozi'eta'a'e za mene edeğahe?

² Hahu roğaega'e i'ani'a gābode radiu'ete'e zamağano'e goro gōe'a idunağano i'a 'u'uğano radiu'ohe. Rehano i'ani'a rudaune, roğae a'e i'a 'u'uğano obone tirote'e goroğa gōe'anono'o boha'a.

³ E'ano'o i'a'e gābode'ete'e zamağano roğaegani'a ohoze 'ahoga teite radiune, ani'e ubuma ġezo roğaega rae huni'uma. Rehano i'ani'a rudaune, ani'e goro gōe'a mazaono'o boha'a 'ahine ohoze 'ahoga teite hahurine'e mene ubuma ġezo roğaega re'uma.

⁴ E'ano'o eġe nego nabudi, Keriso rune u'ano zae zuni Mose goro gōe'a moneo rudanadu e'e mene bare hegotiro, rehano za'e vase 'ahoga mone reiro. Vaze 'ahoga a'e rune azağa bo'ağano bare gābodirote'e vazega. Eme ane mone azağa radu Badi'a matu'ohau'ete'e ibiğano radi'uma.

⁵ Eme'a ahiri urao radiunute'ea, Mose goro gōe'ano ago hağao'i rae reirote'e hağaiğa sau'a hağaihi rae ra'ete'e zamaroneğani'a fureraro. Ebu ahirife'a 'uguğa zamaroneğa hegote hağadu rune hidiro.

⁶ Rehano Mose goro gōe'ani'a emeġe obofe tirote'e moneo eme'a rudanadu e'e mene bare hegotiro 'ahine, Mose goro gōe'anono'o emeġe bohafe bufiro. E'ano'o eme Mose'a mirihirote'e goroğa gōe'a hegote'ete'e ibiğa amahiğano

Badi'a veize mene gaue'ohe, rehano Vine Zaḡoḡa hegote'ete'e ibiḡa izigano Badi'a veize gaue'ohe.

Mose Goro ḡoe'a zu Haḡai Sau'a

⁷ Tena, eme nagini re'uma? Mose goro ḡoe'a a'e haḡai sau'ahe? Mene hune! Mose goro ḡoe'a o'o'a reifone, e haḡai nagiga'e haḡai sau'a rae mene ederifo. Mose goro ḡoe'ano, "Vaze ḡau meihi rae ra'ete'e zamaroneḡa ago mo'i,"[☆] rae mene reifone, e vaze ḡau meihi rae ra'ete'e zamaroneḡa moneo mene ederifo.

⁸ Rehano goro ḡoe'anono'o haḡai sau'ani'a zamaheo diuḡe'ete'e ibiḡa 'ahoga horoniro. 'Ougadu eḡe zamao vaze ḡau meihi rae ra'ete'e zamaroneḡa nunu'a fureraro. Mose goro ḡoe'a o'o'a reine, haḡai sau'a zuni rudanadu inaraḡa o'o'a.

⁹ Ibite e Mose goro ḡoe'a mene ederirote'e zamaḡano e ḡabode radiro. Rehano goro ḡoe'ani'a arirotene, haḡai sau'ani'a bare ḡabodiro ebu e rudaro.

¹⁰ Goro ḡoe'ani'a e tutuhadu ḡabone vaḡe onamifo, rehano e rune vaḡe tutuhe onamiro.

¹¹ Goro ḡoe'anono'o haḡai sau'ani'a so'oso'ohe'ete'e ibiḡa 'ahoga horonadu goro ḡoe'a e'e hina e uḡuhiro.

¹² E'ano'o Mose goro ḡoe'a'e zaḡoḡa, ebu Badi'a'a rifirote'e goroḡa ḡoe'a'e zaḡoḡa, duduḡa zu manoḡa.

¹³ Tena, Mose goro ḡoe'a manogani'a e runeo tutuhirohe? Mene hune! Haḡai sau'ani'a e runeo tutuhiro. 'Ougadu Mose goro ḡoe'a

[☆] 7:7 7:7 Vaḡiniro 20:7; Goro 5:21

manogānono'o haḡai sau'a'e hube hune haḡai sau'a rae edere'ohe, ebu goro ḡoe'a hina haḡai sau'a'e sau'a bagaḡa rae ihofe'ohe.

Zamafeo Utite'ohe

¹⁴ Mose goro ḡoe'a'e vine mone rae eme edere'ohe. Rehano e'e ahiri mone vazegā u'ano, haḡai sau'ani'a e obohe teadu e haḡai sau'a hegote'ena'a tuḡure vazegāno reiro.

¹⁵ E eḡe'a haḡae'ete'e haḡaiḡa mene hune edere'ohe, mazaḡa eḡe'a urate'ete'e haḡaiḡa'e e mene haḡae'ohe, rehano eḡe'a he'ehe'ene'ete'e haḡaiḡa'e haḡae'ohe.

¹⁶ E eḡe'a mene urate'ete'e haḡaiḡa haḡae'ena'a, mene bare 'ouge haḡai'uma rae zamare'ohe, mazaḡa Mose goro ḡoe'a'e manogā rae eḡe'a bare mae ḡihine'ohe.

¹⁷ E'ano'o izidi eḡe'a he'ehe'ene'ete'e haḡaiḡa haḡae'eta'a'e mene eḡe'a uratadu 'ouge haḡae'ohe, rehano haḡai sau'a haḡaihi rae ra'ete'e zamaroneḡani'a tuḡutuḡuhadu e 'ouge haḡae'ohe.

¹⁸ E edegā, eḡe zamao manogā'e o'o'a. Eḡe ahiri'a urate'ete'e haḡaiḡa bo'aḡano manogā 'ahogani o'o'a. E haḡai manogā haḡaihi rae ra'ohe, rehano e'e haḡaoga'e mene idaḡa.

¹⁹ E eḡe'a haḡaihi rae ra'ete'e haḡaiḡa manogā'e mene haḡae'ohe, rehano mene haḡaihi rae ra'ete'e haḡaiḡa sau'a'e haḡae'ohe.

²⁰ E mene urate'ete'e haḡaiḡa haḡaine, a'e mene eḡe'a 'ouge haḡae'ohe, rehano haḡai sau'a haḡaihi rae ra'ete'e zamaroneḡani'a tuḡutuḡuhadu e 'ouge haḡae'ohe.

²¹ E'ano'o eġe'a goro ġoe'a 'ahoga horoniro. E haġai manōġa haġaihi rae ra'ohe rehano, sau'ani'a eġe obohe ti'ohe.

²² E eġe zamao Badi'a goro ġoe'a hegotihi radu matu'e'ohe.

²³ Rehano eġe ahirio goro ġoe'a 'ahogani'a radadu eġe zamao goro ġoe'a teite utite'ete'e eġe'a horone'ohe. Ahiriheo goro ġoe'ani'a ahirihe zamaġano haġai sau'a haġae'ete'e goroġa ġoe'ano eġe tutuhadu e'e ġu'a vazegano obohe ti'ohe.

²⁴ E fase vetuġaġa! Iniu'a runeo tutuhe'ete'e ahiriġa 'adi mazaono'o ġabohi'uma?

²⁵ E emeġe Zuhi'a Boro Iesu Keriso u'ano, ġabohe'ete'e Badi'aġa mazao manōġa tauġi ra'ohe! E'ano'o e'e zamaheo'e Badi'a goro ġoe'a hegotete'ete'e tuġure vazegā, u ahiriheo'e haġai sau'a goroġa ġoe'a hegotete'ete'e tuġure vazegā ra'ohe.

8

Vine Zaġoġa Hegote Radiu'ete'e Ġaboneġa

¹ E'ano'o izidi iniu Iesu Keriso teite tiburarote'e azaġa'e Badi'a'a ve'oġa rae mene ra'ohe.

² Mazaġa Keriso Iesu u'ano, ġabone rifi'ete'e Vineġa Zaġoġa goro ġoe'ani'a haġai sau'a zu rune goro ġoe'anono'o zae bohaze buziro.

³ Emeġe'a ahiri urao haġai sau'a haġae'e 'ahine, Mose goro ġoe'ani'a zoreradu emeġe ġabofoga'e mene idararo, rehano Badi'a'a ġabofiro. Ani'a ane Ubuga'e haġai sau'a haġae'ete'e azaġa ahiri teige, vazeo tuġuniro. Ebu emeġe haġai sau'a mae vaġinoga veize,

haḡaife sau'a ane rana teadu ahiriḡano aduga haro.

⁴ A'e, eme'a ahiri ura mene hegotadu Vine Zaḡoḡa hegote radifine, ebu Mose goro ḡoe'ano haḡao'i rae ra'ete'e haḡaiḡa duduḡa nidu'a emeḡe'a haḡae hunifine ra'ohe.

⁵ Iniu ahiri ura hegote radiu'ete'e azaḡa'e ahiri ura zamare'ohe. U iniu Vine Zaḡoḡa hegote radiu'ete'e azaḡa'e Vine Zaḡoḡa ura zamare'ohe.

⁶ Ahiri ura mone zamaroneḡa'e rune, rehano Vine Zaḡoḡa mone zamaroneḡa'e ḡabone zu zama roḡeḡa.

⁷ Ahiri ura mone zamaroneḡani'a Badi'a agiro-hau'ohe. A'e Badi'a goro ḡoe'a mene hegote'ohe ebu hegotoga zuni mene idaḡa.

⁸ Ahiri urao radiu'ete'e azaḡa'e Badi'a matu'ohanoga mene idaḡa.

⁹ Rehano Badi'a Vine'a zae zamao radiu'etene, za'e ahiri ura mene hegote radiu'ohe, rehano Vine Zaḡoḡa ura hegote radiu'ohe. Iniu mazao Keriso Vine o'o'a reine, ani'e mene Keriso mone vazēḡa ra'ohe.

¹⁰ Rehano Keriso'a zae zamao radiune, zae ahiri'e haḡai sau'a u'ano rudau hune'ohe, rehano za'e Badi'a ubumao duduḡa ra'ete'e u'ano, zae vine'e ḡabode'ohe.

¹¹ Badi'a'a rune azaḡa bo'aḡano Iesu ḡaboniro. Zae zamao Badi'a Vine'a radiune, rune azaḡa bo'aḡano Keriso ḡabonirote'e Badi'aḡani'a zae zuni ḡabozi'uma. Badi'a Vine'e zae zamao radiu'e 'ahine, ahirize'a rudatite'e zuni ḡabozi'uma.

¹² E'ano'o, nego nabudi, eme'a haḡae hunite'e haḡaiḡa'e mene ahiri mone haḡaiḡa. Eme'e ahiri ura mene hegote radiu huni'uma.

¹³ Mazaḡa zae'a ahiri ura hegote radiune ruda'uma, rehano Vine Zaḡoḡa hegotadu ahirio haḡai sau'a mae modine ḡabodi'uma.

¹⁴ Inii Badi'a Vine'a ibitozi'ete'e azaḡa'e Badi'a ubugaubuga.

¹⁵ Za'e Badi'a Vine meiro. Badi'a Vine'e zae'a bare rihau radiu'ete'e tuḡure azaḡano mene ohoze'ohe. Zae'a meirote'e Viga'e za Badi'a ubugaubugano mae ohozadu Vine e'e u'ano eme'a Badi'a mazao, "Mama,* eḡe Mama," rae hune'ohe.

¹⁶ Vine Zaḡoḡa'e ane'a bare emeḡe vine teite eme'e Badi'a ubugaubuga rae furene'ohe.

¹⁷ Eme'e Badi'a ubugaubuga 'ahine, emeḡe zuni Badi'a emeḡe Mama mazaono'o toheḡa meite'e ubugaubuga ra'ohe. Eme'e Keriso teite nife ḡihi'aḡa rouga veize, ani teite aduga zuni hi-dine, eme'e Badi'a emeḡe Mama toheḡa meite'e ubugaubuga rae re'uma, ebu Keriso teite e'e meite'e ubugaubuga rae re'uma.

Zama mone Meite'e Ḡihi'aḡa

¹⁸ Eme'a izidi hide'ete'e adugaḡa'e zama mone Badi'a'a emeḡe mazao furenite'e ḡihi'aḡa teite mene idaḡa. Izidi emeḡe aduga'e zama mone eme'a hidite'e ḡihi'aḡa teite idanine, eḡe za-marone, a'e huga o'o'a.

¹⁹ Badi'a'a haḡairote'e ḡauḡa nidu'a'e Badi'a ubugaubugani'a fureranoga guhine hune'ohe.

* 8:15 8:15 *Aba*

20 Badi'a'a haḡairote'e ḡauḡa nidu'a'e huga o'o'a reiro. A'e mene zeḡe urao, rehano Badi'a'a 'ouge haḡairo. Rehano manoḡa 'ahogani'a fur-era'uma rae mae ḡihine'ena'a guhine'ohe.

21 Badi'a'a haḡairote'e ḡauḡa nidu'a'e hube hune ruhuru dauḡe'ohe. Rehano Badi'a'a ruhuratite'e ḡauḡanono'o ze bohaze buzadu, ane ubugaubuga'e ḡihi'a hune rae ra'ete'e teige, zeḡe zuni ḡihi'a hune rae reite'e madaḡa ze'a guhine'ohe.

22 Eme edeḡa, Badi'a'a haḡairote'e ḡauḡa nidu'a'e tiburu rudurude'ena'a, ene furene'ete'e teige gigize'ohe, onao izidi madaḡa.

23 Mene Badi'a'a haḡairote'e ḡauḡa da'o, rehano emeḡe zuni rudurude'ohe. Eme Badi'a ḡahunone ibi'a meiro, a'e Vine Zaḡoḡa. Eme zuni Badi'a ubugaubuga rae mae ḡihifoga ebu haḡai sau'anono'o ahirife bohafe bufoga mae ḡihinadu guhine'ena'a, zamafe'ohe.

24 Eme'a 'ouge mae ḡihine'ena'a guhine'ete'e u'ano, ḡabone hidiro. Eme'a rahao horone'ete'e ḡauḡa'e mene guhine'ohe. Vazeni 'ahoga nagini horone'ete'e ḡauḡa mene guhine'ohe!

25 Rehano eme'a mene horone'ete'e ḡauḡa mae ḡihinadu guhinine, zamafe obone gigane'ena'a, guhini'uma.

26 E'e teige, eme zorere'ete'e zamaḡano Vine Zaḡoḡani'a danafe'ohe. Eme'a nagini veize Badi'a mazao kura'uma'e aḡu'a rehano, Vine Zaḡoḡa ane'a bare ufeta zamaḡa aradu ḡoereo rouga zuni mene idaḡa ra'ete'e zamaḡano uhure'ohe zu emeḡe veize kurau'ohe.

²⁷ Ebu zamafe udahe'ete'e Badi'ağa'e Vine Zağoga zamaroneğa edeğa, mazağa Vine Zağogani'a Badi'a ura idunağano Badi'a mone azağa veize kurau'ohe.

²⁸ Eme edeğa, iniu'a Badi'a zamare borofe'ete'e azağa, Badi'a urao huzirote'e azağa veize Badi'a'a gau nidu'a tibunadu manoğa hağae'ohe.

²⁹ Badi'a'e ibite ederirote'e azağa'e ane Ubuga irağa rae rouga veize ibite ohotiro. 'Ougadu ane Ubuga'e negoğa nabuga ġehağa bo'ağano Ubuga ibi'a reiro.

³⁰ Ebu Badi'a'a ibite ohotirote'e azağa huziro, ebu huzirote'e azağa'e ane ubumao duduga rae reiro, ebu duduga rae reirote'e azağa ni'e mae ġihiniro.

Badi'a Zamarone 'Ue'ete'e Ġauğa'e O'o'a

³¹ Tena e'eguğa moneo eme nagini re'uma? Badi'a'e emeġe none reine, iniu'a emeġe agirofi'uma?

³² Badi'a'a ane Ubuga mene ufeta zamare borofiro, rehano emeġe nidu'a veize ahetiro. E'e Badi'ağani'a ġau nidu'a'e Ubuga teite ġahunone radu rifi'uma!

³³ Iniu'a Badi'a'a ohotirote'e azağa'e ve'oğa rae rozi'uma? Ze'e duduga rae ra'ete'e vazega'e Badi'a!

³⁴ Iniu'a ze'e ve'oğa rae re'uma? Iesu Keriso'e rudaro rehano, bare ġabodiro ebu Badi'a eda'e moneo radiu'ena'a emeġe veize kurau'ohe.

³⁵ Keriso'a emeġe zamare borofe'ete'eano'o iniu'a rovo'fi'uma? Emeġe'a sau'a hidine ga,

aduga hidine ga, vase'a sausaufine ga, zahara madağa hidine ga, ġaufe o'o'a reine ga, nariga 'omate'ete'e madağa hidine ga, vase'a uġufihi reine, 'uġuġani'a Keriso'a emeġe zamare borofe'ete'eano'o rovoŋi'umahe?

³⁶ Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro, "Zuhi'a Boro veize eme mada nidu'a rune hide'ohe.

Vaze'a matite'e mamoeġa teige, ze emeġe uġufihi reiro."☆

³⁷ Rehano emeġe zamare borofirote'e vaseġa, Keriso u'ano, eme'e aduga 'uġuġa nidu'a raharahane hune'ohe.

³⁸ E hube hune edeġa. Rune ga, ġabone ga, tuġure viga nidu'a ga, vine sau'a nidu'a† ga, izidi fureru'ete'e ġauġa ga, zama moneo fureratite'e ġauġa ga, inara nunu ga,

³⁹ hitaga haba'a ga, 'u'uġa haba'a, ga Badi'a'a haġairote'e ġauġani 'ahoga zuni emeġe Zuhi'a Boro Keriso Iesu u'ano Badi'a'a eme zamare borofe'ete'eano'o rovoŋa'e mene idaġa.

9

Badi'a'a Isaraela Azaġa Ohotiro

¹ E'e Keriso mone vaseġa, e'ano'o ġoere huga ġoere'ohe. Vine Zaġoġani'a zamahe zuhi'ani'ete'e u'ano, e mene ġurire'ohe. A'e hube rae zamahe'a rae furene'ohe.

² E zamahe borofe are'ohe zu eġe zamao aduga boro'e mene ġonabe'ohe.

☆ **8:36 8:36** Salamo 44:22 † **8:38 8:38** *adure zuhi'ani'ete'e viga*

³ Eḡe ḡoere ḡumu azaḡa, Iuda nego nabudi veize reine, e radiu tuḡutuḡu adugaḡa hidadu Keriso mazaono'o mae vaḡihine zuni idaḡa.

⁴ Ze'e Isaraela azaḡa. Ze'e Badi'a'a ohotadu ane ubugaubugano reiro, zu zeḡe mazao ane ni ḡihi'aḡa fureniro, ebu ane ḡoitore ḡoe'a zu Mose goro ḡoe'a ziniro, zu ze ani mazao kurau'ohe, zu ani'a zeḡe teite ḡoitoriro.

⁵ Vouḡaze'e urabo zuhi'a boroboro,* zu ahiri moneo Keriso'a† zeḡe mazaono'o fureraro. Keriso'e ḡau nidu'a vitizoga zu eme'a radiu tuḡutuḡu nigune'ete'e Badi'aḡa. Amen.

⁶ Rehano e Badi'a ḡoitore ḡoe'a'e foure reiro rae mene ra'ohe. Mazaḡa Isaraela mariga bo'aḡano mene nidu'a'e Isaraela azaḡa huga,

⁷ ebu Aberahamo mariga bo'aḡano mene nidu'a'e Aberahamo ubugaubuga. Badi'a'a Aberahamo niro, "Isako mazaono'o furerarote'e azaḡa da'o ḡae marigo rae huzi'uma."☆

⁸ E'e huga'e, ahiriono'o furerarote'e ubugaubuga'e Badi'a ubugaubuga mene ra'ohe, rehano Badi'a ḡoitore ḡoe'anono'o furerarote'e ubugaubuga da'o Aberahamo mariga huga rae ra'ohe.

⁹ Badi'a ḡoitore ḡoe'a'e 'ahi e'e, "Zazore muriḡano 'ahi madaḡano‡ eḡe'a barine, Sara'a ubuga 'ahoga furen'i'uma."☆

¹⁰ Mene e'e da'o, emeḡe vouḡa Isako, vase tibaono'o Rebeka'e 'ahi'eta ubuga ato'a reiro.

* 9:5 9:5 Aberahamo, Isako zu Iakobo † 9:5 9:5 Mesia ☆ 9:7
 9:7 Ḡadaheḡa 21:12 ‡ 9:9 9:9 ohotirote'e madaḡano ☆ 9:9
 9:9 Ḡadaheḡa 18:10

11-12 Ubugaubugani'a 'izema fureranogano zu 'izema manoga ga sau'a haagaogano, Badi'a'a Rebeka 'ahige rae niro, "Ga'e ubugo ibi'ani'a ubugo vea veize gau'i'uma."☆ Badi'a'a 'ouge neadu ani nagi ura haagaoga veize irina to-ganirote'e idunaḡano ubuga 'ahoga ohotirote'e ihoziro. Ebu Vaze'a gau manoga 'ahoga haḡairote'eano'o Badi'a'a ani mene ohote'ohe, rehano vaze huze'ete'e Badi'aḡa urao vaze ohote'ete'e ihoziro.

13 Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro, "E Iakobo'e zamariro, u Esau'e he'ehe'eniro."☆

14 Tena eme nagini re'uma? Badi'a'e vaze mazao inahe'ehe? Mene hune!

15 Badi'a'a Mose 'ahige rae niro,
 "Eḡe'a iniu vetuḡanihi rae ra'ete'e vazeḡa'e eḡe'a vetuḡani'uma,
 ebu eḡe'a iniu fase rae reihi ra'ete'e vazeḡa'e ani mazao fase rae re'uma."☆

16 E'ano'o Badi'a'a vaze ohote'eta'a'e mene vaze ura ga mene vaze'a inare gaue'ete'e idunaḡano, rehano Badi'a'a vaze vetuḡazi'ete'e u'ano ra'ohe.

17 Buka Zaḡoḡano Badi'a'a Izipi kiniga§ 'ahige rae niro, "Eḡe'a ḡa'e kinio oho'irota'a'e ḡae u'ano eḡe inara ihozifine ebu eḡe ni raha nidu'a zamaḡano furenifine ra'ohe."☆

18 E'ano'o iniu Badi'a'a vetuḡazihi rae ra'ete'e azaḡa'e ani'a vetuḡazi'ohe, u iniu mae teḡa riḡano ohozihhi ra'ete'e azaḡa'e teḡa riḡa azaḡano ohoze'ohe.

☆ 9:11-12 9:11-12 Ġadaheḡa 25:23 ☆ 9:13 9:13 Malaki 1:2-3

☆ 9:15 9:15 Vaḡiniro 33:19 § 9:17 9:17 Farao ☆ 9:17 9:17 Vaḡiniro 9:16

Badi'a Maḡunu zu Vetuḡaḡa

¹⁹ Tena zae bo'aḡano 'ahogani'a 'ahige ihi'uma, "Badi'a'a 'ouGINE, ani nougaDU vase'e ve'oḡa rae roze'ohe? Iniu'a Badi'a ura agirohanoga'e idaḡa?"

²⁰ O eḡe vase, ḡa iniu radu Badi'a ḡoere barone'ohe? "Raha ḡoḡoreḡa 'ahogani'a ane haḡairote'e vaseḡa mazao, 'Ḡa nougaDU e 'ahige haḡairo,' rae re'umahe?"✠

²¹ Ḡoḡore haḡae'ete'e vaseḡani'a raha usuḡa tibaono'o usuḡa nu madu, ani urao mada boroboro veize ḡoḡore haḡaoga zu mada nidu'a veize ḡoḡore haḡaoga'e mene idaḡahe?

²² Badi'a zuni ḡoḡore haḡae'ete'e vaseḡa teige ane urao haḡairo. Ani'a ane zama ḡugi'a ihozoga zu ane inara furenadu vase'a ederoga uratiro. Rehano ani'a zamaḡa ḡugi'ano ruizite'e azaḡa mazao zamaḡa obone giganadu zamaḡa ḡugi'a obone tiro.

²³ Ebu Badi'a'a vase nu ruhibadu nize ḡihi'a hune rae rouga veize vetuḡaziro, ebu ze mazao ani'e ufeta ḡihi'aḡa hune rae ihozihi rae reiro. Ani'a 'ouge haḡairote'e moneo eme'a nagini re'uma?

²⁴ Badi'a'a emeḡe vetuḡafiro zu ohotiro. Mene Iuda azaḡa bo'aḡano da'o, rehano Iuda mene azaḡa bo'aḡano zuni emeḡe ohofiro.

²⁵ Badi'a'a Hosea Bukaḡano 'ahige ra'ohe, "Iniu eḡe none azaḡa mene reirote'e azaḡa'e eḡe'a eḡe none azaḡa rae huzi'uma,

ebu eḡe'a mene zamarirote'e azaḡa'e eḡe'a
eḡe zamarone azaḡa rae huzi'uma."☆

26 Ebu,

“Badi'a'a raena'a, 'Za'e mene eḡe none azaḡa,'
rae zirote'e haba'a, e'e haba'a huneo
ze'e ḡabode radiu'ete'e Badi'aḡa
ubugaubuga rae huzi'uma.”☆

27 Isaia'a Isaraela azaḡa moneo 'ahige ḡihau
huau ḡoeriro,

“Isaraela azaḡa'e davara genaḡa ni'uriḡa teige
ḡehaḡa багаḡa rehano,
ḡabode radiu'ete'e azaḡa nu da'o
ḡabozi'uma.

28 Zuhi'a Boro'e ane'a reirote'e ḡoe'a rahao
ḡarihe hube hune haḡae ḡonabi'uma.”☆

29 Ebu Isaia'a ibite 'ahige rae reiro,

“Zuhi'a Boro Gigi'aḡani'a
emeḡe mariga nu mene mae tiro reifone,
eme'e Sodoma teigifo,
zu eme'e Gomora teigifo.”☆

Isaraela Azaḡani'a Mene Firo

30 Tena eme nagini re'uma? Iuda mene
azaḡani'a Badi'a ubumao duduḡa reite'e ibiḡa
mene vaḡiro, rehano Badi'a'a ze'e ane ubumao
duduḡa rae reiro. Ze'a Keriso mazao fie'ete'e
u'ano, ze'e Badi'a ubumao duduḡa reiro.

31 U Isaraela azaḡa'e Mose goro ḡoe'a hegotadu
Badi'a ubumao duduḡa reite'e ibiḡa vaḡiro, re-
hano mene horoniro.

☆ 9:25 9:25 Hosea 2:23 ☆ 9:26 9:26 Hosea 1:10 ☆ 9:28 9:28
Isaia 10:22-23 ☆ 9:29 9:29 Isaia 1:9

³² Nougadu 'ougiro? Mazaḡa zeḡe'a fie'ete'e u'ano Badi'a ubumao duduga reite'e ibiḡa mene vaḡiro, rehano Mose goro ḡoe'a hegotadu Badi'a ubumao duduga reite'e ibiḡa vaḡiro. Ze'e hadi fe'oḡa rana tutuhu uitiro.

³³ Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro,
 “Ḡiano'i, vase'a tutuhu uitoga veize eḡe'a hadi
 'ahoga Zioni* zamaḡano ti'ohe,
 ebu ze uitoga veize vatava 'ahoga ti'ohe.
 Rehano ani mazao fie'ete'e vazeḡa'e mene
 mazagaroni'uma.”☆

10

¹ Nego nabudi, e Isaraela azaḡani'a ḡabone hide'ete'e zamahe nidu'a hina urate'ohe zu e'e veize Badi'a mazao kurau'ohe.

² Ze Badi'a veize gaue inare hune'ete'e eḡe'a rae furene'ohe. Rehano ze ibi duduga mene edere'e 'ahine, 'ouge inare hune'ohe.

³ Ze Badi'a'a vase'e duduga rae ra'ete'e ibiḡa mene ederadu zeḡe inara hina Badi'a ubumao duduga rae ra'ete'e ibiḡa ohonihi rae inariro. E'ano'o ze Badi'a'a ze'e duduga ra'ete'e ibiḡa mene hegotiro.

⁴ Fie'ete'e azaḡa nidu'a'e Badi'a ubumao duduga reifine, Mose goro ḡoe'a hegotadu Badi'a ubumao duduga ra'ete'e ibiḡa Keriso'a ḡonabiro.

Vaze Nidu'a Ḡabone Hidi'uma

* **9:33 9:33** Huga'e Ierusalema ga Iuda azaḡa.

Isaia 8:14, 28:16

☆ **9:33 9:33**

⁵ Mose goro ḡoe'a hegotadu Badi'a ubumao duduga ra'ete'e moneo Mose'a 'ahige rae miri-hiro, "Mose goro ḡoe'a hegotete'e vazega'e e'e goro ḡoe'a hegotadu gabodi'uma."✧

⁶ Rehano fie'ete'e u'ano Badi'a ubumao duduga ra'ete'e moneo Buka Zaḡoḡano 'ahige ra'ohe, "Ḡa ḡae zamao, 'Iniu'a adure iti'uma?' rae ago ro'i."✧ Goere e'e huga'e, Keriso horonifine, vase 'ahogani'a adure itadu Keriso tutune raha ovai'uma rae ra'ohe.

⁷ Ebu zuni 'ahige ra'ohe, "'Iniu'a raha zizuga ovoi'uma?' rae ago ro'i."✧ Goere e'e huga'e, Keriso horonifine, vase 'ahogani'a rune azaḡa bo'aḡano Keriso tutune eri'uma rae ra'ohe.

⁸ Rehano Buka Zaḡoḡano 'ahige ra'ohe, "Badi'a ḡoere'e ḡae uhiḡano, ḡae hebeo zu ḡae zamao e'e."✧ A'e fie'ete'e moneo emeḡe'a haramete'e ḡoe'a.

⁹ Ḡa ḡae hebe hina Iesu'e Zuhi'a Boro rae furenine, ebu Badi'a'a rune azaḡa bo'aḡano Iesu bare ḡabonirota'a'e ḡae zamao mae ḡihinine, ḡa'e ḡabone hidi'uma.

¹⁰ Vaze'a zamazeo fiadu Badi'a ubumao duduga ra'ohe zu hebeze hina zae'a fie'ete'e rae furenadu ḡabone hide'ohe.

¹¹ Buka Zaḡoḡano 'ahige ra'ohe, "Iniu ani mazao fie'ete'e vazega'e mene hune mazagaroni'uma."✧

¹² Badi'a'a Iuda azaḡa zu Iuda mene azaḡa bo'aḡano mene inahe'ohe. Zuhi'a Boro'e tiba zu

ani'e vase nidu'a mazao Zuhi'a Boro. Iniu ani mazao umide'ete'e azağa nidu'a mazao Badi'a'a manohuga boro hune zini'ohe.

13 “Zuhi'a Boro mazao umide'ete'e azağa nidu'a'e ġabone hidi'uma.”✧

14 Tena Zuhi'a Boro mazao mene firote'e azağa'e nougenouge ani mazao umidi'uma? Ebu Zuhi'a Boro moneo mene igirote'e azağani'a nougenouge ani mazao fi'uma? Haramozini'ete'e vazega o'o'a reine, ze nougenouge igi'uma?

15 Badi'a'a vase mene tuġuzine, ze nougenouge harami'uma? Buka Zaġoġano 'ahige rae miri-hiro, “Hari manoga harame ragave'ete'e azağa oda'e manoga tauġi!”✧

16 Rehano Isaraela azağa bo'aġano mene vase nidu'a'e hari manoga mae ġihiniro. Isaia'a 'ahige rae reiro, “Zuhi'a Boro, vazeni 'ahoga zuni emeġe haramo ġoe'a mene mae ġihiniro!”✧

17 E'ano'o fie'eta'a'e ġoere igi'ete'e'ano'o zu igi'ete'e ġoe'a'e Keriso moneo harame'ete'e ġoe'anono'o are'ohe.

18 Rehano e ġadimu'ohe, Isaraela azağa'e hari manoga mene igi-rohe? Hube hune ze igi-ro. Buka Zaġoġano 'ahige rae reiro, “Harame'ete'e azağa ago'e haba nidu'a oname haugiro,
ebu ġoereze'e bororu onamo haba ġonaga.”✧

19 E bare ġadimu'ohe, Isaraela azağa'e hari manoga mene faine ederirohe? Ze ederiro,

✧ 10:13 10:13 Ioela 2:32 ✧ 10:15 10:15 Isaia 52:7 ✧ 10:16 10:16 Isaia 53:1 ✧ 10:18 10:18 Salamo 19:4

rehano mene mae ġihiniro. E'e moneo Badi'a'a
ibite Moseono'o 'ahige rae reiro,

“Eġe'a eġe none mene azaġa zamaze'ete'e u'ano,
zae zama ahiahini'uma.

Eġe'a kauriġa azaġa zamaze'ete'e u'ano, zae
zama mae ġugini'uma.”✧

20 Ebu Isaia'a mene rihau'ena'a, 'ahige riġa
ġoeriro,

“Badi'a'a raena'a, 'Eġe mene vaġirote'e
azaġani'a eġe hidiro,

ebu eġe mazao mene umidirote'e azaġa
mazao e eġe'a bare fureraro.”✧

21 Badi'a'a Isaraela azaġa moneo ġoerirota'a'e
Isaia'a 'ahige rae reiro,

“Eġe mene hegote'ete'e zu agirohi'ete'e azaġa
mazao

mada niduga 'evorehe einadu huziro.”✧

11

Badi'a'a Isaraela Azaġa Vetuġaziro

¹ 'Ougadu e ġadimu'ohe, Badi'a'a ane vase
hezahozirohe? Mene hune! Eġe zuni Isaraela
vazeġa, Aberahamo mariga, ebu Beniamini
urabo vazzeġa.

² Badi'a'a ane mone azaġa ibite ederiro ebu
ze mene hezahoziniro. Buka Zaġoġano peroveta
vazeġa Elia moneo ġoerirota'a'e za aġu'ahe?
Elia'a Isaraela azaġa agirozeadu Badi'a mazao
riġa ġoreniro,

³ “Zuhi'a Boro, ze ġae peroveta azaġa zimiro
ebu ġae dibu'o fataġa fahiro. Eġe tibuhuga

✧ 10:19 10:19 Goro 32:21

✧ 10:20 10:20 Isaia 65:1

✧ 10:21

10:21 Isaia 65:2

da'o radiu'ohe ebu izidi ze'e eḡe zuni uḡuhihi ra'ohe."☆

⁴ Ebu Badi'a'a Elia mazao nougenouge nae-naeniro? Badi'a'a 'ahige rae niro, "E'a iniu Baala* mazao obena hina tuḡadu mene ḡuḡurirote'e azaḡa nidu'a 7,000 eḡe veize mae tiro."☆

⁵ E'e teige, izidi madaḡa zuni Badi'a'a manōḡa furenadu ohotirote'e azaḡa nu 'ize radiu'ohe.

⁶ Ani'a ze ohotiroti'a'e mene zeḡe'a gau manōḡa 'ahoga haḡairote'e u'ano, rehano ani'a furenirote'e manōḡaḡa u'ano ra'ohe. Vaze'a gau manōḡa 'ahoga haḡadu Badi'a'a ze ohotiro rae reifone, ani'a furenirote'e manōḡaḡa'e huga o'o'a rae reifo.

⁷ 'Ougadu nagini'a fureraro? Isaraela azaḡa'e zeḡe'a vaḡinuta'a'e mene hidiro. Zeḡe bo'aḡano Badi'a'a ohotirote'e azaḡa da'o hidiro, u nidu'a'e zamaze'a riraro.

⁸ Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro,
 "Badi'a'a zamaroneze mae kaurizeadu
 ze ubumazeta rehano, ehamanoga'e mene idaḡa,
 ebu teḡazeta rehano, abitoga'e mene idaḡa,
 onao izidi 'adi madaḡa."☆

⁹ Ebu Davida'a Badi'a mazao 'ahige ra'ohe,
 "Zeḡe mui matu'uḡano ze oboze ti'ete'e
 'ahirigano 'ahirizo'i,
 ze tutuhu higozo'i zu naeḡa barono'i.

¹⁰ Ze mene ehamafine ubumaze mae ku-runozeno'i,

☆ 11:3 11:3 1Kini 19:10, 14

* 11:4 11:4 Ġuriro badi'aḡa 'ahoga.

☆ 11:4 11:4 1Kini 19:18

☆ 11:8 11:8 Goro 29:4; Isaia 29:10

ebu ze aduga 'u'uḡano teadu ḡarunize radiu
tuḡutuḡu mae beonozeno'i."☆

Juda Mene Azaḡani'a Ḡabone Hidiro

¹¹ E bare ḡadimu'ohe, Isaraela azaḡani'a tu-tuhu uitadu higau baure hunirohe? Mene hune! Zeḡe haḡai sau'a u'ano, ḡabone hide'eta'a'e Iuda mene azaḡa vaḡe ariro, a'e Badi'a'a Isaraela azaḡa zama mae ahiahizifine ra'ohe.

¹² Isaraela azaḡa haḡaize sau'a u'ano, raha azaḡani'a manohuga borofe hidiro, zu Isaraela azaḡani'a fie'ete'eano'o uitirote'e u'ano, Iuda mene azaḡani'a manohuga borofe hidiro. 'Ougadu Iuda azaḡa nidu'a ḡihuradu Badi'a vaḡe arine, manohugani'a ufeta borofe ari'uma!

¹³ Iuda mene azaḡa, zae mazao eḡe'a zi'ohe. E'e Iuda mene azaḡa veize gaue'ete'e vazega radu e eḡe gau matu'e nigune'ohe.

¹⁴ E eḡe gau hina eḡe ḡoere ḡumu azaḡa mae ahiahizadu zeḡe bo'aḡano nu'e Badi'a'a ḡabozoga urate'ohe.

¹⁵ Badi'a'a ze hezahozirote'e u'ano, ani'a raha azaḡa teite bare unihiro. 'Ougadu ani'a Isaraela azaḡa mae ḡihizine, nagini'a furera'uma? Ze rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabodi'uma!

¹⁶ Vaze'a 'uvahu bakene usuḡanono'o nu madu ibi'a ḡauḡa Badi'a dibu'ohau'ohe. E'e madaḡano usuḡa nu a'e zaḡoḡa reine, usuḡa e'e nidu'a'e zaḡoḡa ra'ohe.☆ Ire taiga'e zaḡoḡa rae ra'etene, ezaga zuni zaḡoḡa ra'ohe.

¹⁷ Iuda azaḡa'e olivi ireḡa huga heuḡa. Ebu Iuda mene azaḡa, za'e butu olivi ireḡa heuḡa. Badi'a'a olivi ireḡa huga ezaga nu vahege bunadu e'e iḡu'ano butu olivi ireḡa ezaga mae kadaniro. E'ano'o za, butu olivi ireḡa ezaga'e olivi ireḡa huga taigaono'o ma'ete'e ogomuḡa olivi ireḡa huga ezaga teite ma'ohe.

¹⁸ Rehano Badi'a'a vahege bunirote'e ezaga mazao za zae'a bare ago niguzo'i. Zae'a bare niguzo'idene, 'ahi zamaro'i. Zae'a taiga mene ḡubune'ohe, rehano taigani'a zae ḡubuze'ohe.

¹⁹ 'Ougadu za'e 'ahige re'uma, "Iḡurizeo eḡe mae kadahifine olivi ireḡa huga ezaga nu vahege buniro."

²⁰ A'e hube. E'e ezagani'a mene firote'e u'ano vahege buniro, u za'a firote'e u'ano ire rana kadaze radiu'ohe. E'ano'o zae'a bare ago niguzo'i, rehano rihano'i.

²¹ Mazaḡa Badi'a'a ezaga huga nu vahege bunirotene, ezaga e'e mene ufeta zamariro. E'e teige, zae zuni zae'a bare nize mae itadu mene fine, za'e Badi'a'a mene ufeta zamaradu zae zuni vahege buzi'uma.

²² Badi'a'e manōḡa zu riḡa moneo zamaro'i. Ani'e iniu'a uitirote'e azaḡa mazao riḡa. Rehano ani'a zae mazao haḡae'ete'e manōḡaḡa zamaḡano zae'a 'aune radiune, ani'a zae mazao manōḡa 'aune haḡai'uma. Za mene 'ougine, zae zuni vahege buzi'uma.

²³ Ebu mene firote'e u'ano, vahege bunirote'e ezaga'e bare fine, Badi'a'a ze zamazadu ire rana bare kadazi'uma. Ani'a ze mae iḡurizeo bare kadazoga'e idaḡa.

24 Za'e ibite butu olivi ireḡa rae reiro. Rehano vesu'u za vahege buzadu zae ire teite mene tiba ireḡa 'ahoga, olivi ireḡa huga teite kadaziro. 'Ougadu ibite vahege bunirote'e olivi ireḡa ezaga huga'e zeḡe ire rana bare kadaze'eta'a'e ufeta ufiḡa rae re'uma!

Isaraela Azaḡa Nidu'a Ġabone Hidi'uma

25 Nego nabudi, za zae'a bare huhuzaḡa rae mene zamarifine, za'e ḡoere 'u'uruḡa 'ahi ederoga e urate'ohe. Ġoere 'u'uruḡa'e 'ahi e'e: Isaraela azaḡa nu'e teḡaze rirau radi'uma, onamo Badi'a'a ohotirote'e Iuda mene azaḡa nidu'a ane vaḡe ari'uma.

26 Ze nidu'a arine, Isaraela azaḡa nidu'a ḡabone hidi'uma. Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro,

“Ġabozite'e vazegani'a Sioni haba'anono'o ari'uma,

ebu ani'a Iakobo mariga† mazaono'o Badi'a mene gubane'ete'e haḡaiḡa mae vaḡini'uma.

27 'Ahi'e eḡe'a zeḡe teite ḡoitorirote'e ḡoe'a.

Eḡe'a zeḡe haḡai sau'a mae vaḡinine, ḡoitore ḡoe'a e'e'a huda'uma.”☆

28 Isaraela azaḡani'a hari manōḡa hezahanadu Badi'a agirohau'ete'e azaḡano reiro. E'e u'ano, Iuda mene azaḡa, zae'a Badi'a manohuga hidiro. Rehano Isaraela azaḡa'e Badi'a'a ohotirote'e azaḡa, mazaḡa ani'a vouḡaze teite ḡoitoriro 'ahine, ze zamare borofe'ohe.

† 11:26 11:26 Isaraela azaḡa ☆ 11:27 11:27 Isaia 59:20-21, 27:9; Ieremia 31:33-34

29 Badi'a'e ane'a ġahunozinirote'e zu huzirote'e azaġa mazao zamaġa mene hune ġihune'ohe.

30 Ibite za'e Badi'a mene hegotirote'e azaġa. Izidi Isaraela azaġani'a ani mene hegotiro 'ahine, ani'a zae vetuġaziro.

31 E'e teige, izidi ze'e Badi'a mene hegote'ohe rehano, ani'a zae vetuġazirot'a'e zeġe'a horo-nine zamaze'a ġihuradu zeġe zuni ani'a vetuġazi'uma.

32 Vaze nidu'a'e Badi'a mene hegote'ete'e u'ano, Badi'a'a ze'e ġu'a azaġa teige oboze tiro. Ani'a 'ouge reirota'a'e zeġe nidu'a vetuġazifine ra'ohe.

Badi'a Nigunihi

33 Badi'a'e huhuzaġa zu ane edeġa'e boro hune, a'e davara teige guniġa hune! Iniu'a Badi'a kota moneo faine edere huni'uma? Iniu'a Badi'a ibi zahizahe vaġe ederi'uma?

34 Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro, "Iniu'a Zuhi'a Boro zama ederiro?

Iniu'e Zuhi'a Boro iradugune'ete'e vazegano reiro?"☆

35 "Iniu'a ġauni 'ahoga Badi'a hanadu vesu'u Badi'a'a barone'ete'e ġauġa me'uma?"☆

36 Ġau nidu'a'e ane mazaono'o aradu ane u'ano ebu ani veize radiu'ohe. Ni ġihi'aġa hune ane mazao, onamo tuġutuġu! Amen.

12

Badi'a veize Ġabonefe Izipiro

¹ E'ano'o, nego nabudi, Badi'a'a emeḡe vetuḡafi'ete'e u'ano, e zae mazao inare zi'ohe. Ahirize ḡabode radiu'ete'e zamaḡano ahirize'e Badi'a dibu'ohano'i. A'e dibu'o zaḡoḡa, zu Badi'a matu'ohau'ete'e dibu'oḡa, ebu zae'a vine moneo haḡae hunite'e kuruḡa.

² Raha 'ahi haḡaiḡa ago hegoto'i, rehano zamaze izifadu Badi'a'a za'e vase izigano ḡihuzifine inaro'i. 'Ougine, za haḡai nagiga'e Badi'a ura ra'eta'a'e ederoga idara'uma. Ebu ani urate'ete'e haḡaiḡa manōḡa, zu ani matu'ohau'ete'e haḡaiḡa, ebu ve'oḡa o'o'a haḡaiḡa moneo ederi'uma.

³ Badi'a'a eḡe mazao furenrote'e manōḡaḡa u'ano, e zae tibatiba zi'ohe. Za zae'a bare zae moneo faifairu zamare hunadu zae'a bare nigu-zoga ago zamaro'i, rehano Badi'a'a zae tibatiba zinirote'e fiḡa idunaḡano za zae moneo faifairu idane zamaro'i.

⁴ Eme ahirife'e tiba. E'e rana i'aḡa'e ḡehaḡa zu gauze'e nunu.

⁵ E'e teige, eme'e ḡehaḡa rehano Keriso teite tiburanadu ahirife'e tiburaro, ebu ahiri tibano i'aḡa nunu teige eme tibatiba'e tiburru gaue'ohe.

⁶ Badi'a'a emeḡe tibatiba mazao furenrote'e manōḡaḡa idunaḡano eme tibatiba ḡahunone nunu hidiro. Peroveta azaḡa teige Badi'a ḡoere rae furene'ete'e reine, ani'a fie'ete'e idunaḡano idane rae furen'i'uma,

⁷ ekalesia azaḡa danaze'ete'e reine inare danazi'uma, vase ihoze'ete'e reine inare ihozi'uma,

⁸ vase inarazi'ete'e reine inarazi huni'uma,

gāhuge'ete'e reine, zama nidu'a hina gāhugi'uma, vase ibitozi'ete'e reine, inare ibitozi'uma, vase vetuḡazeadu danaze'ete'e reine, matu'e'ena'a danazi'uma.

Ekalesia Azaḡa Haḡai

⁹ Za zama hugano zamarotiti'uma. Sau'a he'ehe'eno'i ebu haḡai manōḡa obone gigan'o'i.

¹⁰ Zae tibatiba'e nego nabudi 'ahine, zamarotito'i. Vaze 'ahoga'ahoga gubazadu ze'e zae vitizoga rae zamaro'i.

¹¹ Ago tubo'i, rehano ḡihau gau'o'i. Zamaze nidu'a hina Zuhi'a Boro veize inare gau'o'i.

¹² Badi'a'a zinite'e manohugaḡa guhine'ena'a, matu'o'i. Aduga zamaḡano zamaze obone gigan'o'i ebu iḡaiḡa inare kurano'i.

¹³ Badi'a mone azaḡa mazao ḡau 'ahogani'a ferezine, zeḡe teite zae ḡau ḡahugo'i. I'udo azaḡa faine ḡubuzo'i.

¹⁴ Iniu'a aduga zini'ete'e azaḡa mazao Badi'a'a manohuga zeno'i rae umido'i. Ze radiu tuḡutuḡu adugaḡa hidifine ago umido'i, rehano manohuga hidifine umido'i.

¹⁵ Matu'e'ete'e azaḡa teite matu'o'i ebu niau'ete'e azaḡa teite niano'i.

¹⁶ Nego nabudi teite zamaze tibano rado'i. Nize ago mae ito'i, rehano nize o'o'a azaḡa teite unihotito'i. Za zae'a bare huhuzaḡa rae ago zamaro'i.

¹⁷ Iniu'a zae mazao haḡai sau'a haḡao'idene, ani mazao haḡai sau'a ago naenaeno'i. Vaze nidu'a horonadu duduḡa rae ra'ete'e haḡaiḡa haḡaifine inaro'i.

18 Za'e idaḡa reine, ibi nidu'a zamaḡano vase nidu'a teite unihe rado'i.

19 Eḡe zamarone azaḡa, zae mazao haḡai sau'a haḡae'ete'e azaḡa mazao ago naenaezo'i, rehano Badi'a zama ḡugi'a zamaḡano mode tauḡo'i. Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro,

“Zuhi'a Boro'a raena'a,

'Zeḡe haḡai sau'a naeḡa'e eḡe'a zini'uma.

Eḡe'a naenaezi'uma.”☆

20 Ebu 'ahige zuni mirihiro,

“Agireḡo'a vinino'idene, ḡubuno'i,

ani'a irineḡa mo'ono'idene, ani'a gagite'e ḡauḡa hano'i.

'Ouge haḡaine, ḡae'a ani vadigano ire roga ḡe'areḡa tirote'e teige, iraḡani'a gigi-danadu ani ane'a bare mazagaroni'uma.”☆

21 Sau'ani'a za mene raharahazoga veize 'uo'i, rehano manoḡa hina haḡai sau'a raharahano'i.

13

Gavana Azaḡa Ḡoere Egozeno'i

1 Gavana azaḡani'a vase ibitozi'ete'e inaraḡa meiro. Vaze nidu'a zeḡe ḡoere egozini'uma. Mazaḡa Badi'a mazaono'o mene arirote'e inaraḡa'e o'o'a. Izidi gavana azaḡa inara zuni Badi'a'a zeḡe rana tiro.

2 E'ano'o iniu gavana azaḡa agirozi'ete'e vazeḡa'e Badi'a goro ḡoe'a agirohau'ete'e heuḡa, ebu 'ouge haḡae'ete'e azaḡa'e kotazi'uma.

3 Manōḡa haḡae'ete'e azaḡa'e vase ibitozi'ete'e azaḡa mene rihoze'ohe, rehano sau'a haḡae'ete'e

azaḡa'e ze rihoze'ohe. Za gavana vazegā mene rihonihi ra'ehe? Tena haḡai manogā haḡao'i, 'ougine ani'a za niguzi'uma.

⁴ Gavana vazegā'e zae manogā veize Badi'a'a ohonirote'e tuḡureḡa vazegā. Rehano zae'a ve'oḡa haḡao'idene ani rihono'i, mazaḡa ane benisi'e mene rohoroho. Ani'e Badi'a tuḡure vazegā radu sau'a haḡae'ete'e vazegā mazao Badi'a zama ḡugi'a hina aduga hau'ohe.

⁵ E'ano'o za'e gavana azaḡa egozini'uma. A'e aduga hidoga rihone'ete'e u'ano mene 'ougi'uma, rehano za zae'a bare ḡoereze egozini'eta'a'e dudugā rae zamare'ete'e u'ano egozini'uma.

⁶ E'e u'ano, za takesi zuni zini'ohe. Gavana azaḡa'e Badi'a tuḡure azaḡa radu de'e gaugā veize inare'ohe.

⁷ Vaze nidu'a mazao nagini zinite'e ḡaugā'e zeno'i. Takesi nunu zini'uma rae ro'idene, takesi nunu zini huno'i. Ebu iniu za'a rihozite'e azaḡa'e rihozo'i zu iniu gubazite'e azaḡa'e gubazo'i.

Zamarotitoga

⁸ Iniu mazaono'o hadi nu mo'idene, nidu'a barone huno'i. Rehano za'a 'aune baronozinite'e ḡaugā 'ahoga'e zamarotite'ete'e ra'ohe. Vaze zamare borofe'ete'e vazegā'e Mose goro ḡoe'a nidu'a hube hune hegote hunirote'e heuḡa.

⁹ Goro ḡoe'a'e 'ahige ra'ohe, "Ubuma ago ḡezano'i, ago gorugoro'i, ago ḡonotano'i zu vase ḡau meihi rae ago zamaro'i."☆ Ebu goro ḡoe'a nunu zuni e'e rehano, goro ḡoe'a nidu'a'e goro

☆ 13:9 13:9 Vāḡiniro 20:13-15, 17; Goro 5:17-19, 21

ḡoe'a tiba 'ahi zamaḡano e'e, "Ḡa ḡae bare zamare borofe'ete'e teige, ḡae nego nabudi zamare borof'o'i."☆

¹⁰ Vaze zamare'eta'a'e nego nabudi mazao sau'a mene haḡae'ete'e ra'ohe. E'ano'o vaze zamare borofe'eta'a'e Mose goro ḡoe'a nidu'a hube hune hegote hune'ete'e heuḡa.

Zuhi'a Boro'a Bare Onaite'e Madaḡani'a Haniteha

¹¹ Za 'ouge haḡae rado'i, mazaḡa izidi'e no'e madaḡa'e za'e edeḡa. Zae'a bazuniono'o evatite'e madaḡa'e amahi ariro, mazaḡa Badi'a'a ḡabofite'e madaḡa'e haniteha. E'e madaḡa'e eme'a fie'ete'e ḡadahirote'e madaḡa zuni haniteha, rehano izidi'e ufeta haniteha.

¹² Ohere'e nariga hauḡe'ohe ebu agaḡa madaḡa'e haniteha. E'ano'o eme uzabo haḡaiḡa dabuaḡa fuhi'e modihi ebu uti dabuaḡa agaḡa mae vidatihi.

¹³ Eme'e agaḡa zamaḡano radiu'ete'e azaḡa, e'ano'o haḡai duduḡa haḡai'uma. Mui matu'uḡa mene ufeta vaḡi'uma zu mene ufeta gage tauḡitaḡi'uma. Ubuma mene ḡeza'uma zu daro mene futa'uma. Mene roteti'uma zu mene ahiahi'uma.

¹⁴ Rehano dabua vidau'ete'e teige, Zuhi'a Boro Iesu Keriso hina zae'a bare vidozeno'i. Haḡai sau'a haḡaihi rae ra'ete'e zamaroneḡa veize ahiri ura haḡaiḡa ago haḡao'i.

14

Vaze mazao Ve'oḡa rae Ago Ro'i

¹ Iniu zorere fie'ete'e azağa mae ġihizo'i, ebu zeġe zamarone'e zae teite mene idağa radu zeġe teite ago ta'iroto'i.

² Vaze nu'a ogomu nunu anoga'e idağa rae mae ġihine'ohe, rehano zorere fie'ete'e azağa'e meba ogomuğa da'o au'ohe.

³ Ogomu nunu au'ete'e azaġani'a ogomu nunu mene au'ete'e azağa mene ovoj ġiazi'uma. Ebu ogomu nunu mene au'ete'e azaġani'a ogomu nunu au'ete'e azağa'e ve'oğa rae mene zi'uma, mazağa ze Badi'a'a mae ġihiziro.

⁴ Za'e nagi vaze radu vaze 'ahoga tuġure azağa mazao ve'oğa rae ra'ohe? Tuġure azaġani'a edau'ete'e ga uite'ete'e moneo'e zeġe zuhi'a 'evoreo da'o ti'ohe. Zuhi'a Boro'a ze ohozadu danazoga'e idağa 'ahine, ze edau gıgaru'ena'a, faine gau'i'uma.

⁵ Vaze nu'e mada 'ahi'e mada 'omo vitine ufeta boro rae zamare'ohe, ebu nu'e mada nidu'a'e idağa rae zamare'ohe. Zae tibatiba'e zamaronezeo no'e'e manoğa ra'ete'e hube hune mae ġihini'uma.

⁶ Iniu mada 'ahoga'e ufeta boro rae zamare'ete'e vazega'e Zuhi'a Boro gubanoga veize 'ouge zamare'ohe. Ogomu nunu au'ete'e vazega zuni Zuhi'a Boro gubanoga veize 'ouge'ohe, mazağa ze ogau'etene Badi'a mazao manoğa tauġi ra'ohe. Ogomu nunu mene au'ete'e vazega zuni Zuhi'a Boro gubanoga veize 'ouge'ohe zu ze Badi'a mazao manoğa tauġi ra'ohe.

⁷ Emeġe bo'aġano iniu vaze'a ane bare veize da'o mene radiu'ohe, ebu ane bare veize da'o mene rudau'ohe.

⁸ Eme ġabode radiune zuni Zuhi'a Boro veize radiu'ohe, ebu rudaune zuni Zuhi'a Boro veize rudau'ohe. E'ano'o eme ġabode radiune ga rudaune zuni, eme'e Zuhi'a Boro mone azaġa.

⁹ Keriso'e rune azaġa zu ġabone azaġa veize Zuhi'a Boro reifine rudanadu bare ġabodiro.

¹⁰ Rehano za nougadu zae nego nabudi mazao ve'oġa ra'ohe? Nougadu zae nego nabudi ovoe ġiaze'ohe? Emeġe nidu'a'e Badi'a kotao eda'uma.

¹¹ Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro,
"Zuhi'a Boro'a ra'ohe, 'E'e hube hune radiu'ohe,
e'ano'o vaze nidu'a obenaze tuġadu eġe mazao
ġuġuri'uma,
ebu vaze nidu'a hebeze hina e'e Badi'a rae
niguihi'uma."☆

¹² E'ano'o eme emeġe tibatibani'a haġairote'e haġaiġa moneo Badi'a mazao hugano rae fureni'uma.

Vaze Ago mae Higozo'i

¹³ E'ano'o eme vaze mazao ve'oġa raena'a, mene bare roteti'uma. Zae'a nego nabudi ibio hadi fe'oġa ga tutuhu'ete'e ġauġa mene touga veize, zamaze rinedo'i.

¹⁴ E Zuhi'a Boro teite tiburanadu 'ahi edere'ohe zu mae ġihine hune'ohe. Badi'a ubumao mene deheġa rae ra'ete'e ogomuġani 'ahoga'e o'o'a. Rehano iniu'a ogomu 'ahoga'e Badi'a ubumao mene deheġa rae zamarine, ogomu a'e ani mazao'e mene deheġa.

¹⁵ Zae'a au'ete'e ogomuġa u'ano, zae nego nabudi zamaze'a adudaro reine, a'e zae'a ze

mene zamaradu haḡae'ete'e haḡaiḡa. Zae'a au'ete'e ogomuḡa u'ano, zae nego ago ruino'i, mazaḡa ani veize Keriso'a rudaro.

¹⁶ E'ano'o zae'a manōḡa rae zamaradu haḡairote'e haḡaiḡa'e vase'a mene rae sausaunifine tohutoho'i.

¹⁷ Badi'a'a zuhi'afi'eta'a'e mene eme'a nagini au'ete'e ga gage'ete'e moneo, rehano Badi'a ubumao dudūḡa haḡae'ete'e, zu zama roḡeḡa, ebu matu'e'ete'e moneo ra'ohe. 'Uguḡa'e Vine Zaḡoḡani'a rifi'ohe.

¹⁸ E'e ibiḡano Keriso veize gaue'ete'e vazegani'a Badi'a matu'ohau'ohe ebu vase'a zuni ani mae ḡihine'ohe.

¹⁹ E'ano'o eme unihotitoga zu danatitadu inaratitoga veize inari'uma.

²⁰ Ogomu u'ano Badi'a'a haḡairote'e gauḡa ago sausauno'i. Ogomu nidu'a'e deheḡa, rehano zae'a au'ete'e ogomuḡa u'ano vase 'ahogani'a uitine, zae'a 'ouge haḡae'eta'a'e ve'oḡa.

²¹ Zae'a mani au'ete'e ga, vaini vuḡa gage'ete'e ga, haḡai 'ahoga haḡae'ete'e u'ano, zae nego nabudi'a uiti'uma reine, 'uguḡa haḡaiḡa mene haḡaine ufeta manōḡa.

²² Zae zamaroneo nagini mae ḡihine'eta'a'e Badi'a ubumao zae'a bare hube hune haḡao'i. Iniu ane'a bare nagini'e dudūḡa rae zamare'ete'e haḡaiḡa haḡae'ete'e zamaḡano zamaḡani'a ane bare ve'oḡa rae mene reine, e'e vazegā'e matu'e rudau'ohe.

²³ Rehano iniu zamare 'ada'ade'ena'a ogau'ete'e vazegā'e Badi'a'a ve'oḡa rae ra'ohe, mazaḡa ani'e mene fie'ena'a ogau'ohe. Mene

fie'ena'a haḡae'ete'e haḡaiḡa nidu'a'e haḡai sau'a.

15

Vaze Matu'ozeno'i

¹ Eme'a fie'eta'a'e inaraḡa, rehano vase nu'a fie'eta'a'e zoreḡa. E'ano'o eme'e zeḡe mazao zamafe obone giganena'a, ze'a zorere'ete'e moneo danaze huni'uma. Eme emeḡe bare da'o mene matu'ofi'uma.

² Emeḡe tibatiba'e nego nabudi'a manoga hidifine matu'ozini'uma, zu ze'a fie gigaroga veize inarazi'uma.

³ Keriso zuni ane bare mene matu'oharo. Buka Zaḡoga'ano 'ahige rae mirihiro, "Badi'a rae sausaune'ete'e azaḡani'a eḡe zuni rae sausahe'ohe."☆

⁴ Ibite Buka Zaḡoga'ano mirihirote'e nidu'a'e emeḡe ihofoga veize mirihiro. Buka Zaḡoga'e eme'a zamafe obone giganifine danafe'ohe zu inarafi'ohe. E'e u'ano, eme'e Badi'a ḡoitore ḡoe'a mae ḡihine'ena'a, guhinoga'e idaḡa.

⁵ Badi'a'e eme'a zamafe obone giganifine danafe'ete'e zu inarafi'ete'e Badi'aḡa. Zae'a Keriso Iesu hegote'etene, Badi'a'a za danazadu zamaze nidu'a tiburanoga veize e kurau'ohe.

⁶ 'Ougine, zae nidu'a zama tibano zu hebe tibano emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso Moga, Badi'a ni mae ḡihini'uma.

Iuda Azaḡa zu Iuda Mene Azaḡa veize Hari Manoga rae Fureniro

⁷ E'ano'o Keriso'a zae mae ġihizirote'e teige, za'e nego nabudi mae ġihizo'i. 'Ouge haġadu Badi'a ni mae ġihini'uma.

⁸ Eġe'a zi'ohe, Keriso'a Badi'a'e huga rae furenifine ahiri rana iġuri haġairote'e azaġa* veize tuġure vazegano reiro. 'Ougadu ani Badi'a'a zeġe vouġa teite ġoitorirote'e ġoe'a deheru ihoziro,

⁹ ebu Badi'a'a manoġa furenadu Iuda mene azaġa zuni ane ni mae ġihine'ohe. Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro,

"E'ano'o eġe'a Iuda mene azaġa bo'aġano Badi'a niguni'uma,

ebu bada ma'ena'a Badi'a ni mae ġihini'uma."☆

¹⁰ Ebu bare raena'a,

"Iuda mene azaġa, za'e Badi'a mone azaġa teite matu'o'i."☆

¹¹ Ebu bare raena'a,

"Iuda mene azaġa nidu'a, za'e Zuhi'a Boro niguno'i.

Vaze nidu'a, ani niguno'i."☆

¹² Ebu Isaia'a raena'a,

"Iese† mariga 'ahogani'a furera'uma.

Ani'a Iuda mene azaġa ibitozifine eda'uma,

ebu ani u'ano, Iuda mene azaġani'a Badi'a ġoitore ġoe'a mae ġihine'ena'a guhini'uma."☆

* **15:8 15:8** Iuda azaġa ☆ **15:9 15:9** 2Samuela 22:50; Salamo 18:49 ☆ **15:10 15:10** Goro 32:43 ☆ **15:11 15:11** Salamo 117:1

† **15:12 15:12** Davida moga niġa'e Iese. ☆ **15:12 15:12** Isaia 11:10

¹³ Badi'a'e ane ġoitore ġoe'a eme'a mae ġihinadu guhinifine danafirote'e Badi'aġa. Zae'a ani mazao fie'ete'e u'ano, ani'a zini'ete'e matu'uġa nidu'a zu zama roġeġa nidu'a iri'avozoga veize e kurau'ohe. Ebu hena za'e Vine Zaġoġa inaraġa hina Badi'a ġoitore ġoe'a ufeta mae ġihinadu guhine hunoga veize e kurau'ohe.

Paulo'e Iuda Mene Azaġa veize Gaue'ete'e Vazeġa

¹⁴ Eġe nego nabudi, e hube hune edeġa, zae zamao manoġani'a iri'ave'ohe, ebu za'e edeġa nidu'a meiro, zu zaezae ihotitoga'e idaġa.

¹⁵ Rehano e zae bare edemazihi ra'ohe. Badi'a'a eġe mazao manoġa fureniro 'ahine, e mene rihau'ena'a, ġoere nu mirihiro.

¹⁶ Badi'a'a eġe mazao manoġa furenirota'a'e e Iuda mene azaġa veize Keriso Iesu gau haġae'ete'e vazegano reifine ra'ohe. Badi'a'e ane hari manoġa haram'e'ete'e dibu'oġa vazegā gauġa iniro. 'Ougadu Iuda mene azaġa'e Vine Zaġoġa u'ano zaġozaġi'uma ebu ze'e Badi'a matu'ohau'ete'e dibu'oġa re'uma.

¹⁷ E'ano'o e Keriso Iesu teite tiburanadu Badi'a veize gaue'ete'e nigune'ohe.

¹⁸ E'e ġoere 'ahoga mene riġa re'uma, rehano Keriso'a Iuda mene azaġa tutuzadu zeġe zuni Badi'a hegotifine, ani'a inirote'e gauġa eġe'a haġairote'e moneo da'o riġa re'uma. E gau e'e haġaifine Iuda mene azaġa ġoreziro, zu hugano gauiro,

¹⁹ ebu haġai nu badeġa zu zaguzagau haġaiġa Vine Zaġoġa inaraġa hina haġairo. E'ano'o e

Ierusalemmono'o Iluriko haba'a ibiḡa nidu'aḡano ragave'ena'a, Keriso hari manoga nidu'a hube hune harame huniro.

²⁰ E iniu Keriso ni mene igirote'e azaḡa habao hari manoga haramihi rae iḡaḡa uratiro. A'e, vase 'ahogani'a ohonirote'e gadoga rana eḡe'a ne 'ahoga mene ogorafine ra'ohe.

²¹ Buka Zaḡogano 'ahige rae mirihiro, "Ani hari mene meirote'e azaḡani'a horoni'uma, ebu iniu ani hari mene igirote'e azaḡani'a ederi'uma."✠

Paulo'a Roma Onamihi rae Toganiro

²² E'e u'ano, e'a zae vaḡe amihi rae reirotene e'e ibiḡa'e mada ḡehaḡa turaudo.‡

²³ Rehano izidi 'ahi haba'ano eḡe'a gauite'e neḡa'e o'o'a. E muri ḡehaḡa zamaḡano zae vaḡe amihi rae urate rudaro.

²⁴ E'ano'o e Sipania haba'a oname'ete'e ibiḡano zae vaḡe amihi rae toganiro. E zae ḡiazadu mada tahiḡa zae teite matu'ihī ra'ohe, ebu hena zae'a eḡe danahadu e Sipania haba'a onamoga urate'ohe.

²⁵ Rehano e izidi Badi'a mone azaḡa danazifine Ierusema oname'ohe.

²⁶ A'e mazaḡa Makedonia zu Akaia haba'a azaḡani'a Ierusema zamaḡano Badi'a mone azaḡa bo'aḡano zahara azaḡa danazifine matu'uzeta hadi nu'oniro.

²⁷ Ze'e matu'e'ena'a, 'ouge haḡairo. Ze zuni Ierusema ekalesia azaḡa mazaono'o

✠ **15:21 15:21** Isaia 52:15 ‡ **15:22 15:22** Paulo'e hari manoga mene igirote'e haba'ahaba'ano gau boro haḡainute'e u'ano, Roma onamoga'e mene idararo.

manohuga meiro 'ahine, Ierusalemekalesia danaze huni'uma. Ibite Iuda azaḡani'a Iuda mene azaḡa teite vine mone manohugaḡa ḡahugiro, e'ano'o Iuda mene azaḡani'a ahiri mone ḡauḡa ḡahugadu Iuda azaḡa danaze huni'uma.

²⁸ E 'ahi gaḡa hauḡadu ze'a nu'onirote'e hadiḡa Ierusalemekalesia azaḡa hube hune zinite'e enogano, mada tahiḡa zae ḡiazadu Sipania haba'a onami'uma.

²⁹ E edeḡa, e amine, Keriso mazaono'o iri'avone'ete'e manohugaḡa odohe ami'uma.

³⁰ Nego nabudi, eḡe'a emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso u'ano, zu Vine Zaḡoḡani'a emeḡe zamare borofe'ete'e u'ano, zae mazao umide'ohe. Zae zuni eḡe veize eḡe teite Badi'a mazao inare kurano'i.

³¹ Eḡe'a Iudea haba'ano mene fie'ete'e azaḡa mazaono'o aduga mene hidifine, ebu e ze'a nu'onirote'e hadiḡa Ierusalemekalesia odohe onamadu de'ea Badi'a mone azaḡani'a matu'e meifine kurano'i.

³² 'Ougine, e Badi'a urao zae vaḡe matu'e amadu zae teite matu'e'ena'a, ahiri ohoni'uma.

³³ Zama roḡeḡa rifi'ete'e Badi'aḡa'e zae nidu'a teite radiu'eno'i. Amen.

16

Uhiu Ḡoe'a

¹ E emeḡe eze Fibi'e manōḡa rae ihoze'ohe. Ani'e Kenkerea ekalesia diakono roḡaeḡa* 'ahoga.

* **16:1 16:1** *gau vazeḡa*

² Za'e Badi'a mone azaḡa radu ibi manoḡano Zuhi'a Boro niḡano ani mae zouno'i, ebu ani'a zae mazao umide'ete'e ḡauḡa nidu'a zae'a danane hano'i, mazaḡa ani'e vase ḡehaḡa danaziro ebu eḡe zuni danahiro.

³ Keriso Iesu teite tiburanadu eḡe teite tiburu gaue'ete'e azaḡa Pirisika zu Akula mazao eḡe uhiu ḡoe'a tuḡuro'i.

⁴ Ze'e e ḡabohifine ḡaboneze nariga modiro. Mene eḡe da'o, rehano Iuda mene azaḡa ekalesia nidu'a zuni zeḡe mazao manoḡa tauḡi ra'ohe.

⁵ Ebu zeḡe neo nu'oru'ete'e ekalesiaḡa mazao zuni uhiu ḡoe'a tuḡuro'i.

Eḡe zamarone vazēḡa, Epaineto mazao uhiu ḡoe'a tuḡuro'i. Ani'e Asia haba'ano Keriso mazao firote'e vazēḡa ibi'a.

⁶ Zae veize ḡihau gauirote'e roḡaeḡa, Maria mazao uhiu ḡoe'a tuḡuro'i.

⁷ Anedironiko zu Iunia mazao uhiu ḡoe'a tuḡuro'i. Ze'e eḡe nabudi ebu eḡe teite ḡu'a neḡano radiunu. Ze'e apostolo azaḡani'a ed-eradu gubaze'ete'e azaḡa, ebu e vitihadu ibite Keriso mazao firote'e azaḡa.

⁸ Zuhi'a Boro teite tiburu radiu'ete'e vazēḡa, eḡe zamarone vazēḡa, Amepilia mazao uhiu ḡoe'a tuḡuro'i.

⁹ Keriso teite tiburanadu emeḡe teite tiburu gaue'ete'e vazēḡa, Uribanusi zu eḡe zamarone vazēḡa, Sitaku mazao uhiu ḡoe'a tuḡuro'i.

¹⁰ Apele mazao uhiu ḡoe'a tuḡuro'i. Vaze nidu'a ani'e zamaḡa nidu'a hina Keriso hegote'ete'e nigune'ohe. Arisitobulo teite ne

tibano radiu'ete'e azağa mazao uhiu ġoe'a tuġuro'i.

¹¹ Eġe nabudi, Herodiona mazao uhiu ġoe'a tuġuro'i. Narakiso teite ne tibano radiu'ete'e azağa mazao uhiu ġoe'a tuġuro'i. Ze'e Zuhi'a Boro teite tiburur radiu'ete'e azağa.

¹² Turupena ebu Turufosa mazao uhiu ġoe'a tuġuro'i. Ze'e Zuhi'a Boro teite tibururadu ġihau gaue'ete'e azağa. Eġe zamarone vazega Peresi mazao uhiu ġoe'a tuġuro'i. Ani'e Zuhi'a Boro teite tibururadu borofe gaue'ete'e vazega.

¹³ Zuhi'a Boro'a ane gau vazegano ohotirote'e vazega, Rufo ebu ani vi'a mazao uhiu ġoe'a tuġuro'i. Vi'a'e eġe nanu heuġa.

¹⁴ Asunukirito, Felegona, Hereme, Pateroba, Herema ebu zeġe teite radiu'ete'e nego nabudi mazao uhiu ġoe'a tuġuro'i.

¹⁵ Filologo, Iulia, Nerea zu ane ezeġa, ebu Olimipa zu Badi'a mone azağa zeġe teite radiu'ete'e nidu'a mazao uhiu ġoe'a tuġuro'i.

¹⁶ Ekalesia azağa kavartite'ena'a, 'Manoġahe?' rae unihotito'i. Keriso mone ekalesia nidu'a zae mazao uhiu ġoe'a tuġure'ohe.

Ihore Ġoe'a zu Uhiu Ġoe'a Ġonaga

¹⁷ Nego nabudi, e inare zi'ohe. Zae'a igirote'e ihoreġa hezahohau'ena'a, vase rovoze'ete'e ebu zae ibi 'ue'ete'e azağa ġiazo'i. Zeġe mazaono'o vaġino'i.

¹⁸ 'Uguġa azaġa'e emeġe Zuhi'a Boro Keriso veize mene gaue'ohe, rehano zeġe manoġa veize da'o gaue'ohe. Ze'e ġore namiga

zu ḡoere manogā hina vase tauḡiḡa zamaze so'oso'oze'ohe.

¹⁹ Vaze nidu'a'e zae'a Zuhi'a Boro hegote'eta'a'e eḡe'a ederadu e matu'e'ohe. E za'e haḡai manogā moneo'e huhuzaḡa rouga ebu haḡai sau'a moneo'e toragani 'ahoga o'o'a rouga urate'ohe.

²⁰ Zama roḡeḡa rifi'ete'e Badi'aḡani'a Satani obonadu zae oda 'u'uḡano ḡarihe fase edene ti'uma.

Emeḡe Zuhi'a Boro Iesu'a zae mazao manogā furenzini'eno'i.

²¹ Eḡe teite gaue'ete'e vaseḡa, Timoteo ebu eḡe nabudi, Lukio, Iasoni zu Sosipatero'a zeḡe uhiu ḡoe'a zae mazao tuḡure'ohe.

²² Eḡe, Teretio'a Paulo veize so'a 'ahi mir-ihe'ohe. E'e Zuhi'a Boro mone vaseḡa radu e zae mazao uhiu ḡoe'a tuḡure'ohe.

²³ Eḡe, Paulo zu ekalesia nidu'a faine taufe'ete'e vaseḡa, Gaio'a zae veize uhiu ḡoe'a tuḡure'ohe. Ne boro 'ahi hadiḡa taufe'ete'e vaseḡa, Erasito ebu emeḡe nego, Kuato'a zae mazao uhiu ḡoe'a tuḡure'ohe.[†]

²⁵ Eḡe'a zae mazao hari manogā haramiro ebu Iesu keriso moneo rae fureniro. E'e u'ano, Badi'a'a zae ohoze gigaze'ohe. Ani'a ibite mada faḡa 'u'uru tirote'e hariḡa manogā rae fureniro.

²⁶ Radiu tuḡutuḡu Badi'aḡa'e ani'a 'u'uru tirote'e hariḡa manogā peroveta azaḡa zeadu ze'a mirihirote'e Buka Zaḡoḡanonono'o rae fureniro. 'Ougadu izidi vase nidu'a deheru

[†] **16:23 16:23** ²⁴ *Emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a zae nidu'a mazao manogā furen'e'eno'i. Amen.*

ederadu Iuda mene azaḡa nidu'a'e ani mazao
fie'ohe zu ani hegote'ohe.

²⁷ 'Ouge haḡairote'e Badi'aḡa tibuhuga da'o
huhuzaga. Iesu Keriso niḡano Badi'a ni mae
ḡihini'uma, onamo tuḡutuḡu! Amen.

Buka Zaḡoḡa Ġoitore Iziga
The New Testament in the Uare language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Uare long Niugini

copyright © 2017-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Uare

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-08-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Aug 2025 from source files dated 11 Aug 2025

c398f744-e34b-525a-a9fe-d04e84ab7b13